

Heemkring Opwijk-Mazenzele

***Te mooi om waar te zijn...?
Propaganda en campagnes van de
gemeenteraadsverkiezingen
in Opwijk en in Mazenzele.***

**Tentoonstelling op 25 april 2010 in het
G.C. Hof ten Hemelrijk te Opwijk.**

Tentoonstellingsgids

Heemkring Opwijk-Mazenzele

Contactadres: Bolstraat 93, 1745 Opwijk

Tel. 052-35 50 27

E-mail: heemkringopwijk@hotmail.com

URL: www.heemkringopwijk.be

www.beeldbankopwijk.be

Samenstelling van deze publicatie:

Ingo Luybaert, Jan Meeussen en Maurice Willocx.

Deze Erfgoeddag kwam tot stand met de welwillende medewerking van Erfgoeddag Vlaanderen en Brussel (landelijk Coördinatiecentrum) en het Gemeenschapscentrum van Opwijk.

Met dank aan:

Electro Service - Opwijk

Linette Van Uytvanghe en Hilde Vastenavondt

en

de schenkers en bruikleengevers voor deze tentoonstelling met publicatie.

Wettelijk depot: D/2010/5107/1

© 2010, Heemkring Opwijk-Mazenzele, p.a. Bolstraat 93 1745 Opwijk.
Niets uit deze uitgave mag op welke manier ook vermenigvuldigd worden
zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Heemkring Opwijk-Mazenzele

Erfgoeddag 2009 'Fake?'

Tentoonstelling

Te mooi om waar te zijn...?

*Propaganda en campagnes van de gemeenteraadsverkiezingen
in Opwijk en Mazenzele.*

**Tentoongestelde documenten en voorwerpen.
Documenten die kunnen geraadpleegd worden.**

Kieswetgeving en -procedures,...

Kiesrecht

De uitvoering van de stelling '**kiesrecht** is natuurlijk' had logisch moeten leiden tot de onmiddellijke invoering van het algemeen stemrecht met uitsluiting van elke beperking (sekse, leeftijd, geestelijke of sociale bekwaamheid).

Cijnskiesregime (1830-1893)

In de Belgische grondwet van 7 februari 1831 wordt alleen het principe van de rechtstreekse verkiezing van de leden van de gemeenteraad vastgelegd.

Ook de **gemeentewet van 30 maart 1836** bepaalt dat er in iedere gemeente een gemeentebestuur is, samengesteld uit raadsleden, de burgemeester en de schepenen.

De gemeenteraadsleden (minstens 7) worden rechtstreeks gekozen door de vergadering van de gemeenteraadskiezers. Maar zowel het actief kiesrecht (het recht om zelf te kiezen) als het passief kiesrecht (het recht om gekozen te worden) wordt beperkt. Om te kiezen moest men van het mannelijk geslacht zijn, minstens 25 jaar oud zijn en een minimum bedrag belastingen (cijns) betalen –dat verschilde per gemeente-, vandaar de benaming **cijnskiesstelsel**.

Door de hoge cijns zijn er bij de eerste gemeenteraadsverkiezingen na de onafhankelijkheid in België slechts 40.000 kiezers.

De gemeenteraad kiest de schepenen (minimaal 2) onder zijn leden, bij geheime stemming en bij volstreekte meerderheid. De koning benoemt de burgemeester en de schepenen.

De eerste grondige verandering komt er door **de wet van 12 maart 1848**: de kiescijns voor de gemeenteraadsleden wordt verlaagd en gelijk gebracht op 20 gulden (of 42,32 F). Het aantal gemeenteraadskiezers verdubbelt dan tot meer dan 79.000.

Nagenoeg gedurende heel de 19de eeuw hebben de verantwoordelijke politici geoordeeld dat een zeer beperkt aantal cijns- en/of capaciteitskiezers volstonden om de natie te vertegenwoordigen. Het heeft daarom meer dan honderd jaar geduurd vooraleer in België het algemeen stemrecht werd ingevoerd.

De **wet van 7 juli 1848** voorziet voor het eerst in een nauwkeurige reglementering van de kiesverrichtingen. Doel is de stemming geheim en zonder druk of bedrog te laten doorgaan.

De **wet van 12 augustus 1871** vermindert de kiescijns verder tot 10 F zodat het aantal gemeentekiezers in België verhoogt dan tot 326.612.

De wetgeving op de kiesverrichtingen wordt grondig aangepast op 7 juli 1877. Opnieuw in functie van het geheim van de stemming die zonder druk en bedrog moet kunnen plaatsvinden, worden nieuwe maatregelen ingevoerd: de indiening van de lijsten, de rol van de voorzitter en de getuigen van het stembureau en de telling der stemmen. Voortaan gebeurt de stemming op een gedrukt formulier en in afzonderlijke stemhokjes.

Tijdens de periode 1871-1883 doen verschillende regeringen fiscale wetten stemmen om een aantal kiezers het stemrecht te ontnemen. Zo worden de rechtstreekse belastingen afgeschaft o.a. op drankinrichtingen (tegen de herbergiers), op gebouwen toebehorend aan de openbare machten (tegen de parochiegeestelijken) en op de paarden (tegen de gegoede landbouwers).

Door de wet van 24 augustus 1883 krijgen burgers, die minstens lager middelbaar onderwijs hebben genoten, een aantal ambtenaren en opzichters in bedrijven en kandidaten, die voor een jury deelnemen aan een daarvoor ingericht schriftelijk examen ook stemrecht, het zogenaamde **capacitaire stemrecht**. De geslaag-

de kandidaten ontvangen een diploma van kiesbekwaamheid, dat het recht geeft zich op de kiezerslijsten voor provincie en gemeente te laten inschrijven.

1. Besluit van het 'voorlopig Bestuur' van België op 2 december 1830 over de wedersamenstelling van de gemeenteraden en eventuele vervanging van burgemeesters en schepenen.
2. Koninklijk Besluit van 1 april 1836 over het opmaken van kiezerslijsten.
3. Verslag van de provincie Brabant over de gedeeltelijke kiezingen in 1846, o.a. te Mazenzele.
4. Uitnodiging van de kiezers voor de gemeenteraadsverkiezing van Opwijk van 30 oktober 1860 – Lijst met bewijzen (handtekeningen)

van de afgifte van de bijeenroepingbrieven voor de verkiezingen (in uitvoering van art. 21 van de wet van 30 maart 1836 (Gemeentewet)).

De lijst bevat slechts 213 uitgenodigde kiezers.

5. Gemeenteraadsverkiezingen van Opwijk 30 oktober 1860. '*PROCES-VERBAEL van de vergadering der gemeente kiezers, in dewelke men, overeenkomstig de wet van den 30 maart 1836 (Staetsblad, Nr. 136), te werk gegaen is*'. De gemeenteraad werd voor de helft vernieuwd.
6. Affiche '*INSTRUCTIONS POUR L'ELECTEUR – ONDERRICHTINGEN VOOR DEN KIEZER*', 1887.

Meervoudig algemeen stemrecht (1893-1919)

Op **7 september 1893** wordt de lange politieke strijd tussen voor- en tegenstanders van het algemeen stemrecht beëindigd met een wijziging van de grondwet. De compromisoplossing is het algemeen stemrecht –nu ook stemplicht– met meervoudig stelsel van stemmen. Een of twee bijkomende stemmen kunnen bekomen worden als gezinshoofd van meer dan 35 jaar, als cijnsbetaler of wegens bekwaamheid.

Door de **wet van 11 april 1895** wordt de kiescijns voor de gemeenteraadsverkiezingen afgeschaft. Alle mannelijke inwoners van meer dan 30 jaar, die 3 jaar in de gemeente wonen, krijgen een stem. Een tweede, derde en vierde stem krijgen de inwoners met een bijzondere bekwaamheid, eigenaars van goederen met een kadastraal inkomen boven 150 F en huisvaders met eigen bezit (die in Mazenzele 5 F of in Opwijk 10 F persoonsbelasting betalen).

De wet van **12 september 1895** regelt het verloop van de gemeenteraadsverkiezingen.

Zij bepaalt onder andere dat om de vier jaar op de derde zondag van oktober de helft van de gemeenteraadsleden moet vernieuwd worden. Voor vakante mandaten (bvb door overlijden of ontslag van een raadslid) moet men een buitengewone verkiezing organiseren. Om een lijst in te dienen zijn in Mazenzele 10 en in Opwijk 30 handtekeningen van kiezers (niet kandidaten) vereist. Voor minimum 150 en maximum 400 kiezers is in de gemeente een stembureau in een apart lokaal voorzien. De wet bepaalt in detail de materiële organisatie en het verloop van de stemming, het tellen van de stemmen, de stemplicht en de voorwaarden waaraan de kandidaten moeten voldoen. Bij de gemeente-

raadsverkiezingen van op 17 november 1895 worden dan ook vele gemeenteraden grondig vernieuwd.

De zetelverdeling gebeurt bij de gemeenteraadsverkiezingen sedert 1895 volgens de methode Imperiali. Het aantal stemmen van elke partij wordt achtereenvolgens gedeeld door 2, 3, 4, ... enz. De quotiënten die deze delingen opleveren, worden in de volgorde van de grootte gezet, totdat er genoeg quotiënten zijn als er zetels te verdelen zijn. Elke partij krijgt zoveel zetels als ze grootste quotiënten heeft. Dit systeem bevoordeelt lijsten met een groot stemmen-aantal ten nadele van lijsten met weinig stemmen, met de bedoeling een versnippering van zetels te voorkomen.

Het systeem **Imperiali** blaast bij de gemeenteraadsverkiezingen relatieve electorale meerderheden gemakkelijk op tot een absolute zetelmeerderheid, zeker wanneer de grootste partij tegenover een verdeelde tegenstand staat.

De volgende jaren strijden de arbeidersbeweging en politieke groepen (o.a. de Daensisten) tegen het meervoudig kiesrecht. De Belgische Werkliedenpartij maakt van het 'algemeen enkelvoudig stemrecht' zelfs het belangrijkste punt van haar verkiezingsprogramma met de leuze: 'Eén man, één stem'. Na talrijke stakingen wordt in 1913 een parlementaire commissie ingesteld om het probleem te onderzoeken.

De dreiging van de eerste wereldoorlog stelt echter een oplossing uit. De Duitse bezetter behoudt de bestaande gemeenteraden, schepenen en burgemeesters.

des arrêts passés en force de chose jugée, à défaut ou par rejet de pourvoi. – 1900 [1910]'.

10. Enkele pagina's uit het boek '*Kieswet 12 April 1894*' met inschrijvingen op de kiezerslijst Opwijk (kiesaanvragen), 1894.

Voor de ingewikkelde administratie van de meervoudige stemmen hield de gemeente Opwijk vanaf juni 1894 een register bij. In het getoonde boek der inschrijvingen werden de aanvragen voor meervoudige stemgerechtigdheid, samen met het verslag van het college van burgemeester en schepenen en hun besluit nauwkeurig genoteerd.

7. Wet van 10 oktober 1895 over de ontbinding van de gemeenteraden en de bijeenroeping van de kiezers. Op 17 november 1895 moest de volledige gemeenteraad vernieuwd worden omdat de kieswetgeving gewijzigd was. Kandidaten moesten voorgesteld worden door een minimum aantal gemeentekiezers: 10 in Mazenzele en 20 in Opwijk. De kleine helft van de verkozen gemeenteraadsleden moest aftreden op 1 januari 1904.
8. Pagina uit boek '*GEMEENTE Opwijk. Processen-Verbaal der Reclamen. BOEK van inschrijving op de kiezerslijsten. (Art. 74 der wet)*'.
9. Tabel Mazenzele '*ARRONDISSEMENT DE BRUXELLES. AFFAIRES ELECTORALES. – Extrait*

11. Pagina uit boek '*Gemeente Maxenzele. In-schrijvingen der kiesaanvragen - Art. 74 (1894-1904)*'.
12. Blanco diploma van kiesrechtbekwaamheid, 1883.
Het getoonde document gaf de capaciteitskiesers het recht zich op de kiezerslijsten voor provincie en gemeente te laten inschrijven.
13. In de jury voor het toekennen van een kiesdiploma om bijkomende stemmen te bekomen (meervoudig algemeen stemrecht) zetelden in de kantonhoofdplaats Assen in 1893 onderwijzer J. Buggenhout uit Opwijk als lid en onderwijzer Hofman uit Opwijk als plaatsvervangend lid.
14. Formulier dat de formaliteiten opsomt die moeten gebeuren bij de stemming voor de verkiezing van de gemeenteraad en de opening van de stembriefjes in 1890. de kiezers kwamen op zondag bijeen. Het behandelt ook de vorming van het kiescollege, de samenstelling der kiesburelen en de kiesbenodigdheden (lessenaar, stembus, stempels, inkt en stembriefjes).
15. Pagina's van het boek '*Commune d'Opwyck. REGISTRE SPECIAL du Collège destiné à recevoir la transcription des titres donnant droit à l'électorat. (art. 84 de la loi.)*, aangevat op 10 juli 1894, in toepassing van art. 84 van de wet van 12 april 1894 en Ministerieel rondschrijven van 24 april 1894.
De ingeschreven titels (diploma's) en certificaten gaven aan de bezitters recht op één of twee bijkomende stemmen.
16. Verklaringen van de gemeente Opwijk en de gemeente Merchtem in verband met de verhuis op de kiezerslijst van Opwijk naar deze van Merchtem van Henricus Tistaert, 1904.
17. Arresten van de Hof van Beroep te Brussel, april 1910, met de weigering van bijkomende stemmen aan 2 inwoners van Mazenzele.
18. Pagina's uit het Opwijkse '*Register waarin vastgesteld worden de AANDEELSBEDRAGEN VAN DE GRONDBELASTING welk toekomen aan de kiezers eigenaars bij onverdeeldheid van vaste goederen. (wet van 30 April 1910. Kieswetboek, art. 84)*'.

Enkelvoudig algemeen stemrecht (vanaf 1919)

Pas na de eerste wereldoorlog, op 9 mei 1919, wijzigt de grondwet en wordt het enkelvoudig stemrecht ingevoerd. De **wet van 15 april 1920** geeft alle Belgen van 21 jaar of meer (man of vrouw), die meer dan 6 maanden in de gemeente wonen, het actief stemrecht.

De herkiezing van de gemeenteraad heeft om de zes jaar plaats, op de tweede zondag van oktober. De gemeenteraadsleden, de burgemeester en de schepenen worden benoemd voor een termijn van zes jaar. Zij treden in functie op 1 januari na de gemeenteraadsverkiezingen.

Tijdens de tweede wereldoorlog krijgt het land van de Duitse bezetter een militair bestuur, dat evenwel de Belgische administratieve diensten aan het werk laat. Maar de lokale Belgische gezagsdragers worden, ingevolge druk of nieuwe benoemingen, in de richting van een aanvaarding van de 'nieuwe orde' geplooid. Burgemeesters en schepenen worden ontslagen omwille van het verzuimen van hun ambtsverplichtingen (besluit van 31 december 1940) of omdat ze de leeftijd van zestig jaar bereikt hebben (verordening van 7 maart 1941).

Op 11 april 1941 belet de bezetter de gemeenteraden om te vergaderen. De bevoegdheid van de gemeenteraden wordt overgedragen op het college van burgemeester en schepenen (omzendbrieven van 28 mei en 20 juli 1941). In september 1944 wordt een ander terug ongedaan gemaakt.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1970 werd de leeftijd voor de actieve kiezers verlaagd van 21 tot 18 jaar (wet van 1 juli 1969). Voor het passief kiesrecht is de leeftijd 21 jaar (wet van 2 juli 1969); er geldt onverenigbaarheid wegens verwantschap, huwelijk of sommige ambten (bvb. gemeentepersoneel).

De wet van 30 maart 1976 bepaalt opnieuw het aantal gemeenteraadsleden naar verhouding van het aantal inwoners per gemeente.

Vanaf de gemeenteraadsverkiezingen van 10 oktober 1976 worden de lijstnummers niet meer per gemeen-

te toegekend: er gebeurt een eerste loting tussen de nationale partijen (7 in 2006) en andere partijen krijgen dan bij loting de volgende nummers toegekend. Boven elke lijst staat het nummer en de naam van de partij of een letterwoord van ten hoogste 6 letters.

Om een geldige stem uit te brengen mag men voortaan ofwel op één kandidaat stemmen, ofwel bovenaan op één lijst ofwel op meerdere of alle kandidaten van één lijst. Bontstemmen of panacheren is sedertdien verboden.

Door de fusie van gemeenten op 1 januari 1977 werden er veel grotere eenheden gevormd, die elk meer gemeenteraadsleden en schepenen tellen (in de fusiegemeente Opwijk 21 gemeenteraadsleden en 5 schepenen). Door de toename van het aantal inwoners boven 12.000 zijn er nu 23 gemeenteraadsleden. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1982 wordt de regeling om bij volmacht te stemmen grondig aangepast (o.a. een kiezer kan slechts één volmacht krijgen).

De controle op de verkiezingsuitgaven gebeurde al door de wet van 7 juli 1994. Het decreet van 7 mei 2000 bepaalt dat in een gemeente met 5 à 10.000 kiezers per lijst en per kandidaat maximum 0,80 € mag uitgegeven worden.

Nadat de meerderjarigheid van 21 op 18 jaar werd gebracht is dit ook de minimumleeftijd geworden waarop men mag kiezen.

In mei 1999 verplichte de wet Tobback-Smet om op de lijsten een minimum aantal kandidaten te plaatsen van hetzelfde geslacht (1/4de in 1994 en 1/3de in 2000).

De stemming per computer is in een deel van het land ingevoerd (o.a. in kanton Assen) in 1999 (verkiezingen van 13 juni 1999) en voor de gemeenteraadsverkiezingen voor het eerst op 8 oktober 2000.

In uitvoering van het Verdrag van Maastricht krijgen alle EG-vreemdelingen, die in een Belgische gemeen-

te wonen, gemeentelijk stemrecht. Door de wet van 19 maart 2004 is actief kiesrecht gegeven aan vreemdelingen (EG en buiten EG mits 5 jaar onafgebroken verblijf).

De inwoners uit andere EG-landen mogen zich nu ook kandidaat stellen.

De organisatie van de verkiezingen, het aanbrengen van verkiezingsaffiches en het organiseren van gemotoriseerde optochten, het model en de afmetingen van de kiesbrieven en van de oproepingsbrieven, het taalgebruik bij de verkiezingen en nog zoveel meer wordt geregeld door talrijke wetten, besluiten, decreten en reglementen.

- 19.** Publicatie '*Verkiezingen voor de Gemeenteraden. Wet van 15 April 1920 – gevolgd door de bepalingen van het kieswetboek toepasselijk op de herziening der lijsten van gemeentekiezers in 1920 en de besluiten van uitvoering*', door Alfred Delcroix, Brussel 1920.

De wet van 15 april 1920 geeft alle Belgen van 21 jaar of meer (man of vrouw), die meer dan 6 maanden in de gemeente wonen, het actief stemrecht.

- 20.** Enkele (oudere) kieslijsten Opwijk en Mazenzele, vanaf 1920-1921.
- 21.** Proces-verbaal dd. 6 oktober 1925 opgesteld door de vrederechter Goossens van het kanton Asse, in aanwezigheid gemeentesecretaris Heyvaert betreffende het 'onderzoek der kieslijsten aangaande onbevoegden' van de gemeente Opwijk. Er werden geen personen gevonden die ten onrechte op de kiezerslijsten stonden ingeschreven.
- 22.** Blanco oproepingsbrief voor de gemeenteraadsverkiezing van Opwijk van 10 oktober 1926. Onderaan staan de '*Onderrichtingen voor*

de kiezer' en op de keerzijde een tabel met '*In-deeling der kiezers voor de gemeente in kiesaf-deelingen*' (met 5 kieslokalen in 2 scholen).

- 23.** Affiche '*HERZIENING der KIEZERSLIJSTEN voor het jaar 193.-193.. Neerlegging der Voorlopige Lijsten*'.
24. Niet ingevulde affiche '*Herziening der kiezerslijsten*', 1949.
25. Lijst van personen met ontvangstbewijs (handtekening) die van het Opwijkse gemeentebestuur bericht ontvangen hebben dat het hun toegelaten is hun inschrijving op de lijst van de gemeentekiezers aan te vragen, 1949.
26. '*Gemeente OPWIJK. Bijzondere Kiezerslijst van de met de wet van 24 Maart 1949 begunstigde Rijkskiezers*', april 1949.
De 8 vermelde personen zijn allen in het buitenland geboren (Frankrijk, Nederland en Engeland).
27. Lijst van kiesgerechtigde zusters, ca. 1952 (?).
28. Oproepingsbrief voor de gemeenteraadsverkiezingen van 12 oktober 1952, met op de keerzijde '*Onderrichtingen voor de kiezer*'.
29. Oproepingsbrief voor de gemeenteraadsverkiezingen van 10 oktober 1976, met op de keerzijde '*Onderrichtingen voor de kiezer*'.
30. Wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn.
Uittreksel uit het Belgisch Staatsblad van 16 juni 1994.

Organisatie, propaganda, campagnes en uitslagen van de opeenvolgende gemeenteraadsverkiezingen in Opwijk en Mazenzele

Gemeenteverkiezingen in Mazenzele en Opwijk 1830-1895

Reeds in 1830 wordt door het Voorlopig Bewind van België besloten om nieuwe gemeenteraden te verkiezen. Op 22 oktober 1830 werden alle gemeenteraden vernieuwd.

Door het cijnskiesstelsel (1830-1893) is het aantal actieve en passieve kiezers zeer beperkt (1). Het minimum bedrag belastingen dat men moest betalen om te mogen stemmen bedraagt in 1836 in Opwijk 20 gulden (of 42,32 F) en in Mazenzele 15 gulden.

De kandidaten moeten zich niet aanmelden, maar spreken de kiezers persoonlijk aan om hun naam op het (blanco) stembiljet te schrijven.

De nieuwe gemeenteraadsverkiezingen op 14 juli 1836 brengen een integrale herverkiezing van de gemeenteraad mee. Om de drie jaar moet nu eerst de kleine helft en dan de grote helft van de gemeenteraad (in Mazenzele 3 en in Opwijk 5 raadsleden of 3 / 5 raadsleden + de burgemeester) aftreden en zijn er hiervoor verkiezingen. Voor het eerst gebeurt dit eind 1839 en daarna om de drie jaar tot 1869. In 1848 is er een herkiezing voor de volledige gemeen-

teraad en ook in 1872, als gevolg van de nieuwe kieswetgeving. In 1875 herneemt de driejaarlijkse herkiezing van de helft der raadsleden tot 1891. Het nieuwe kieswetboek van 1878 vergroot verder het aantal kiezers. In 1895 tenslotte is er een herkiezing van de volledige gemeenteraad bij de eerste stemming met meervoudig algemeen stemrecht.

- 31.** Model van stembrief in 1884, voor gemeenten waar verschillende lijsten van kandidaten werden ingediend. In plaats van lijstnummers gebruikte men tekens: een ster, een bol en een ruit. De kandidaten worden alleen aangeduid met hun familienaam, tenzij er verwarring mogelijk was.
- 32.** Model van bijeenroeping van het kiescollege der gemeente, ca. 1890.
- 33.** Document '*INSTRUCTIONS POUR L'ELECTEUR – ONDERRICHTINGEN VOOR DEN KIEZER*', datum 1908.

Mazenzele

In 1830 bedraagt het aantal kiezers in Mazenzele maar een twintigtal (op 714 inwoners of 3% van de bevolking). Door de aangroei van de bevolking en de wijzigingen in het cijnskiesstelsel zal dit aantal oplopen tot een vijftigtal in 1860 (op 851 inwoners of 5% van de bevolking) om vanaf 1872 te stijgen tot een zeventigtal (op 897 inwoners of 8% van de bevolking). Pas in 1895 –na de invoering van het meer-
voudig algemeen stemrecht- bereikt men 275 stemmen door ca. 150 kiezers (op 900 inwoners of 17% van de bevolking).

Families met een traditie in de gemeenteraad zijn:

- Goossens: Jan Baptist (1830-1868) en Jozef (1876-1898)
- Van Ingelgem Gilles (1836-1848) en Jan Frans (1852-1863)
- Van Langenhove Jean Antoine (1861-1875) , Jan (1879-1891) en Louis (1892-1911)
- De Smedt Zacharie (1864-1887) en Joseph (1888-1911)
- Vereertbrugghen Séraphin Corneille (1861-1877) en Joannes (1904-1932).

mandaat vermelden we:

- De Nil Emmanuel (1830-1854)
- De Maeseneer Charles (1830-1857)
- De Cock Pierre (1846-1881)
- Bosteels Jean Ferdinand (1855-1866)
- Michiels François Xavier (1867-1895)
- Wijnants Jean François (1867-1903)
- Esselens François (1877-1901)
- Van der Borcht Henri (1879-1891)
- Vanderstraeten Ferdinand (1888-1921)

Eind 1830 wordt de oude gemeenteraad herkozen met burgemeester Jean Baptist

Goossens, de schepenen Jean Vermeir en Charles De Masener en de raadsleden Constant Uyttendaele, François Van Langenhove, Emmanuel De Nil en Josse De Cock.

De verkiezing van de schepenen gebeurt door de gemeenteraad, bij de installatie in het begin van de ambtsperiode. De burgemeester wordt door de koning uit de raadsleden aangeduid.

Zowel de raadsleden als de schepenen worden in deze periode telkens verkozen gedurende de eerste stemronde, dus met een meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Behalve de regelmatige herkiezingen om de drie jaar van de kleine helft (3 raadsleden) en daarna de grote helft (3 raadsleden + de burgemeester) zijn er ook buitengewone verkiezingen bij het overlijden van een raadslid. Op 5 maart 1868 wordt zo Frans Xavier Michiels verkozen ter vervanging van de overleden burgemeester Jan Baptist Goossens. Seraphin Corneel Vereertbrugghen wordt dan burgemeester en Frans Xavier Michiels schepenen.

Op 1 juli 1972 verplicht de nieuwe kieswetgeving de volledige gemeenteraad te herkiezen.

Op 1876 overlijdt burgemeester Seraphin Corneel Vereertbrugghen en in 1877 raadslid Fideel Moens. Op 15 november 1877 organiseert de raad een bij-

zondere verkiezing, waarbij Josepg Goossens en François Esselens tot schepenen worden verkozen.

Opvallend is dat in Mazenzele-in tegenstelling tot Opwijk- vaak van burgemeester wordt gewisseld. Ook het aantal verschillende schepenen is er veel groter dan in Opwijk.

De kiesstrijd speelt zich hoofdzakelijk af tussen families en personen. Van de vorming van politieke partijen is geen sprake.

34. Gemeenteraad van 21 mei 1830

Proces-verbaal van de gemeenteraadsverkiezingen van 22 oktober 1830 om 3 uur in de gemeentelijke raadszaal. De aangeduide burgers kiezen Jean François Goossens tot voorzitter van het stembureau, Josse Roels (moleenaar), Louis Van Langenhove en Jean Ringoot tot stemopnemers en Josse Bosteels tot secretaris van het kiesbureau. Na lezing van de circulaires van de overheid over de verkiezingen, gaat men over tot de stemverrichtingen. 29 kiesbiljetten worden in gesloten doos neergelegd. Met 10 stemmen op 24 wordt Jean Goossens fils tot burgemeester gekozen. Met elk 11 stemmen op 21 worden Jean Vermeir en Charles De Maesener tot assesoren gekozen. Voor de verkiezing van vier raadsleden zijn 20 stemmen uitgebracht: Constantin Uyttendaele behaalt 13 stemmen, François Van Langenhove 11, Emanuel De Nil 10 en Josse De Cock 7 stemmen.

35. Gemeenteraad van 25 oktober 1838

Op bevel van de provinciegouverneur wordt er geloot wie van de gemeenteraadsleden moet aftreden bij de gedeeltelijke herkiezing in 1839 en wie in 1842.

De kleine helft treedt af in 1839: schepenen Emanuel De Nil en raadsleden Josse De Nil en Jean Vermeir.

De grote helft treedt af in 1842: burgemeester Charles De Maesener, schepenen Aegide Van Ingelgem en raadsleden Jean Goossens en Josse Van de Velde.

36. Gemeenteraad van 13 oktober 1842

Op de kiezerslijsten van 15 april 1842 komt zittend raadslid Jean Vermeir niet meer voor omdat hij onvoldoende cijns betaalt. Hij moet aftreden als raadslid en er moet een vervanger verkozen worden door een commissie van twee raadsleden: Emanuel De Nil en Josse De Nil.

37. Gemeenteraad van 9 februari 1852

De gemeenteraad komt bijeen om 2 uur in de gemeentelijke raadszaal .

Het proces-verbaal van de gemeenteraadsverkiezingen van 22 oktober 1851 wordt voorgelezen: bij de eerste stembeurt zijn verkozen: Charles De Maesener en Pierre François Van Linthout elk met 10 stemmen of de meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

Het KB van 9 januari 1852 benoemt Pierre François Van Linthout tot schepenen.

De burgemeester leest de verordening van de overheid voor waarbij de leden van de familie Oranje-Nassau zijn uitgesloten van elk bestuur in België.

De schep en de gekozen raadsleden leggen de volgende eed af: 'Je jure fidélité au Roi, obéissance à la constitution et aux lois du peuple Belge'. Na de eedaflegging worden de schep en de raadsleden geïnstalleerd.

38. Gemeenteraad van 30 maart 1868

Het proces-verbaal van de gemeenteraadsverkiezingen van 5 maart 1868 wordt voorgelezen: bij de eerste stembeurt is verkozen: François Xavier Michiels, die 24 stemmen kreeg. Het nieuwe raadslid legt de eed af en wordt geïnstalleerd.

39. Gemeenteraad van 30 september 1872

Het proces-verbaal van de gemeenteraadsverkiezingen van 1 juli 1872 wordt voorgelezen. De gemeenteraad wordt volledig vernieuwd. Bij de eerste stembeurt is verkozen: Seraphin Corneille Vereertbrugghen met 71 stemmen, Pierre De Cock 58, François Michiels 60, Zacharie De Smedt 56, Fidèle Moens 57, Jean Antoine Van Langenhove 55 en Jean François Wijnants 55.

Het KB van 28 augustus 1872 benoemt Seraphin Corneille Vereertbrugghen tot burgemeester en Pierre De Cock en François Michiels tot schep en. De burgemeester, de schep en en de raadsleden leggen de eed af, behalve François Michiels die ziek is.

40. Gemeenteraad van 20 januari 1879

(De eerste tekst in het Nederlands)

Instellingszitting van den schep en en der gemeenteraadsleden

Heden 20 Januari 1800 megen en zeventig om 3 ure 's namiddags achtervolgens eene bijeenroeping van het Kollege van Burgemeester en Schep enen, hebben zich in het gewoon lokaal der zittingen van den gemeenteraad onder het voorzitterschap van Mr. Wijnants, Burgemeester verenigd ...

Er wordt lezing gegeven van:

Proces verbaal der gemeentekiezingen welke den 29 October 1878 hebben plaats gehad en waaruit spruit dat met de 1ste stemming gemeenteraadsleden zijn gekozen geworden:

Van Langenhove Jan die 34 stemmen bekomen heeft, Esselens Franciscus (33), Goossens Josephus (32) en Van der Borgh Henricus (30). Welke kiezing volkomen bekrachtigd geworden is.

Bij Koninklijk Besluit van 20 December 1878 wordt Wijnants Jan Frans tot burgemeester en De Smedt Zacharie tot schep en benoemd.

De gemeenteraadsleden leggen den volgenden eed af: 'Ik zweer getrouwheid aan den Koning, gehoorzaamheid aan de grondwet en aan de wetten van het Belgische volk'.

De schep en legt daarenboven den volgenden eed af: 'Ik zweer getrouwelijk de stemmen op te nemen en het geheim bij iedere kiezing te houden.'

41. Gemeenteraad van 29 februari 1888

Benoeming – Eedaflegging der Schep enen en der Gemeenteraadsleden.

42. Gemeenteraad van 13 januari 1895

Benoeming der schep enen.

Opwijk

In 1830 telt Opwijk 92 kiezers (op 3.302 inwoners of bijna 3% van de bevolking). In de loop van de eeuw zal dit aantal door de toename van de bevolking en de wijzigingen in het cijnskiesstelsel stijgen tot 250 in 1872 (op 4.011 inwoners of 6% van de bevolking).

In 1895 na de invoering van het meervoudig algemeen stemrecht- bereikt men ca. 950 kiezers (op 4.910 inwoners of 19% van de bevolking).

Op 22 oktober 1830 herkiest men volledig de oude gemeenteraad, schep enen en burgemeester. Adriaan Frans de Lantsheere blijft burgemeester en Willem Jozef Desmedt en Emmanuel Jozef Heyvaert schep en. De raadsleden zijn Arnould Van Bever, Hendrik Baltazar Mostinckx, Jan Frans Vereertbrugghen, Benedictus Paulus de Lausnay en Hendrik Vandenbroeck.

De overgang van de Hollandse periode naar het onafhankelijke België verliep zonder grote spanningen, maar er worden toch een nieuwe burgemeester en nieuwe raadsleden verkozen bij de volgende verkiezingen op 27 oktober 1835.

Er zijn 91 kiezers, die een minimumcijns van 42,32 frank betalen, naast 3 kiezers 'de profession liberale'. In de plaats van de ontslagnemende burgemeester kiest men Willem Jozef Desmedt, die als schep en vervangen wordt door Pieter Jozef Desmedt. Egidius De Block vervangt de overleden Jan Frans Vereertbrugghen als raadslid en Willem Pieter Vereertbrugghen de overleden Hendrik Vandenbroeck.

In de 19de eeuw zijn de gekozen raadsleden allen gegoede burgers: grote landbouwers of nijveraars (brouwers, alcoholstoker, olieslager, molenaar). De mandaten worden ook vaak verlengd en blijven gedurende generaties in dezelfde familie:

- De Block: Gillis (1835-1858), zoon Pieter Emmanuel (1872-1888) en diens zoon Louis (1889-1914)
- De Coster: Frans (1861-1873) en zoon Emile (brouwer) (1876-1920)
- De Smedt: burgemeester-brouwer Jozef De Smedt (1836-1889), opgevolgd door geneesheer Benoit De Smedt (1889-1920).
- De Smedt: Guillian Frans (1852-1866), Frans Jozef Benoit (1885-1933)
- Heyvaert: Emmanuel Jozef (1818-1860), opgevolgd door Pieter Frans (1864-1889) en Edward (1890-1892)
- Van Bever-Lindemans: Arnoud Van Bever, kostschoolhouder (1827-1852), opgevolgd door Petrus Antonius Lindemans (1852-1860) en zijn zoon Arnold Joseph (1872-1895) en Aloysius Antonius (1895-1920).
- Vereertbrugghen: Jan Frans (1815-31), Guillian Peeter (1834-1850), Benoit Edward (1864-1883), Jan (1895-1920).
- Wijnants: Nicolaes (1867-1899) en Joseph (1899-1932).

Bij de raadsleden en schep enen met een langdurig mandaat vermelden we ook nog:

- Abbeloos Guillam (1858-1871)
- De Cock Pierre Jean (1840-1854)
- De Geest: Pierre (1836-1863)
- De Maerschack Gilles (1836-1863)
- De Roose Joos Josse (1836-1857)
- Moens Jan Frans (1836-1872)

- Mostinckx Hendrik Balthazar (mulder) (1818-1835)
- Van Damme Theodoor (1867-1890)
- Vanderstappen Pieter Jozef (1855-1881)
- Vanderstraeten Adolf (1872-1889)
- Van Malderen Jan Frans (1890-1914)
- Verheyen Pieter Jan (1836-1862)

De langdurige ambtsperiode van de burgemeester (Pieter Jozef Desmedt, 1836-1889) en de schepenen (De Block Gilles, 1836-1858, de Roose Joseph, 1841-1858, Moens Jan Frans, 1838-1840 en 1863-1872, De Smedt Guillaume François, 1867-83, en De Coster Emile, 1881-1920) zorgden voor een stabiel bestuur. De gemeenteraadsverkiezingen gebeurden tot 1895 in een beperkte kring van kiezers, zonder dat er sprake is van lijsten.

Hoe verliepen de kiesverrichtingen ?

Op 21 september 1860 werden de 213 kiezers op de kieslijsten thuis bezocht om hen op te roepen voor de herkiezing van 7 gemeenteraadsleden. Vier kiezers waren overleden en 16 kiezers konden de lijst niet ondertekenen omdat ze niet konden schrijven.

Op 30 oktober 1860 om 10 uur kwamen de kiezers stemmen in de (oude) jongensschool. Daar waren de officiële kiezerslijst lijst en wetsartikelen over de kieswet opgehangen. Aan een grote tafel zat de voorzitter van het kiesbureau Frans de Coster en de stemopnemers Petrus De Geest, Gillis de Maerschack, Guilielmus Abbeloos en Benedictus Eduardus Vereertbrugghen. Secretaris was Maximiliaan Verdoodt, de gemeentesecretaris.

Op de tafel stond een lege bus met twee sloten. In die bus moesten de kiezers hun stembiljet deponeren. Eerst las de secretaris de artikelen van de kieswetgeving voor. Daarna werden de kiezers een voor een opgeroepen. De verkiezing gebeurde door achtereenvolgende stemmingen voor elke vrijgekomen kandidatuur of kandidaturen per sectie of gehucht van de gemeente. Opwijk had bekomen dat 2 raadsleden moesten afkomstig zijn uit sectie 1 (Hulst en Droeshout), 2 raadsleden uit sectie 2 (Nijverseel) en 7 raadsleden uit sectie 3 (Dorp en andere gehuchten). De grote helft van de raadsleden (nl. 6 op 11) moest in 1860 aftreden, nl. Pierre Joseph Desmedt (burgemeester), Jean François Moens, Emanuel Joseph Heyvaert, Pierre Joseph Vanderstappen, Guillam François Desmedt en Antoni Joseph François (notaris). Deze laatste was verhuisd en dus

niet meer herkiesbaar. Bovendien moest een zevende raadslid vervangen worden, nl. de inmiddels overleden Antoine Pierre Lindemans.

De stemming begon met de eerste sectie (Hulst en Droeshout) waar één raadslid moest verkozen worden, nl. Pierre Joseph Vanderstappen (olieslager). Er werden 84 stemmen uitgebracht, waarvan Vanderstappen er 79 kreeg, of meer dan de helft, zodat hij herkozen was. Vijf andere personen kregen elk één stem. Daarna moest men 5 raadsleden kiezen van sectie 2 (Dorp en andere gehuchten) door 5 namen in te vullen op het stembiljet. Er waren 85 stemmers. Burgemeester Pierre Joseph Desmedt kreeg er 83, Emanuel Joseph Heyvaert ook 83, Jan François Moens 81 en Guillam François Desmedt 71 of elk meer dan de helft van 85.

Daardoor waren alle afgetreden raadsleden ook herkozen. De andere personen behaalden niet de helft van de stemmen (bvb. Petrus Joannes Verheyen 33, Franciscus Carolus Vereertbrugghen 20, Benedictus Emanuel Desmedt 15, Ludovicus Linthout 14, Andreas Van Damme 10 en Nicolas Wynants 9) zodat een tweede stemronde volgde. Bij die stemming behaalde Petrus Joannes Verheyen 49, of meer dan de helft van de stemmen, zodat hij verkozen werd. Franciscus Carolus Vereertbrugghen behaalde dan 25 stemmen.

Tenslotte werd er gestemd voor het overleden raadslid. Er waren 77 geldige bulletins. Ludovicus Linthout kreeg 41 stemmen en werd verkozen. Nicolas Wynants verloor het pleit met 27 stemmen.

Op 4 april 1861 kwam de gemeenteraad bijeen voor de installatie en de eedaflegging van de nieuwe raadsleden; Ondertussen was Pierre Joseph Desmedt opnieuw door de koning tot burgemeester benoemd. De nieuwe schepenen (ter vervanging van Antoni) was Ludovicus Verheyen.

De volgende herkiezing op 27 oktober 1863 gebeurt in de lokalen van de nieuwe gemeentelijke jongensschool.

De nationale politieke strijd met het ontstaan van de politieke partijen (liberalen, socialisten en katholieken) laat de volgende jaren weinig sporen na in de gemeentepolitiek, behalve bij de schoolstrijd van 1878-1884. Het voltallige gemeentebestuur keerde zich wel tegen de liberale schoolwet van 1874.

Gemeenteverkiezingen in Mazenzele en Opwijk 1896-1920

Na de herkiezing in 1895 van de volledige gemeenteraad bij de eerste stemming met meervoudig algemeen stemrecht wordt elke vier jaar de helft van de raadsleden herkozen, eerst de kleine helft en dan de grote helft.

Bij het uitbreken van de eerste Wereldoorlog blijven de gemeentebesturen, die op 15 oktober 1911 werden verkozen in functie. De Duitsers super-viseerden het Belgisch intern bestuur, dat met de toestemming van de Belgische regering aan het werk bleef. De burgemeester kreeg geen Duitse dubbelganger en de schepencolleges konden hun zittingen verder normaal voortzetten. De verstandhouding tussen het Belgisch ambtenarenkorps en de bezetende overheid werd echter bij het lang aanslepen van de oorlog met de dag moeilijker. De Duitsers vaardigden steeds meer en strengere maatregelen

uit. Opeisingen, rantsoeneringen en controles op alles en nog wat volgden elkaar op.

Mazenzele

In het register 'Inschrijvingen der kiesaanvragen' worden in 1894-1907 de aanvragen opgetekend van de kiezers met meerdere stemmen.

Families met een traditie in de gemeenteraad zijn:

- Van Langenhove: Louis (1892-1920)
- De Smedt: Joseph (1888-1915)
- Vereertbrugghen: Joannes (1904-1932).

Bij de raadsleden en schepenen met een langdurig mandaat vermelden we:

- Wijnants Jean François (1867-1903)
- Esselens François (1877-1901)
- Vanderstraeten Ferdinand (1888-1921)
- De Smedt Franciscus Josephus (1899-1915)

- Michiels Frans (1891-1907) ?
- Menschaert Prosper (1899-1911) ?

Op 17 november 1895 wordt de volledige gemeenteraad herkozen. Jozef Goossens blijft burgemeester en Frans Jozef De Smedt en Ferdinand Vanderstraeten schepenen.

Na 1895 wordt de gemeenteraad om de vier jaar hernieuwd, eerst de kleine helft (4 leden) en dan de grote helft, in 1899, 1903, 1907 en 1911. Alle verkiezingen in deze periode gebeuren bij meerderheid in één stemming.

Op 25 mei 1899 wordt een buitengewone verkiezing ingericht om schepenen Frans Jozef De Smedt te vervangen, nadat deze burgemeester geworden was na het overlijden op 2 april 1898 van Jozef Goossens. Bij deze verkiezing krijgt Franciscus Esselens 3 stemmen op 5 en is dus verkozen. Er is 1 stem voor Jan Frans Wijnants en 1 wit biljet.

De gedeeltelijke herkiezing van 15 oktober 1899 brengt geen wijziging in het bestuur.

Op 21 februari 1901 overlijdt schepenen Frans Esselens. Hij wordt vervangen door Louis Van Langenhove.

Ook de gedeeltelijke herverkiezingen van 18 oktober 1903 en 18 oktober 1903

brengen geen verandering in het bestuur.

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog blijven burgemeester Frans Jozef De Smedt burgemeester en schepenen Ferdinand Vanderstraeten en Jan Vereertbrugghen aan. Na het overlijden van de burgemeester in 1915 wordt Louis Van Langenhove dienstdoende burgemeester.

Opwijk

Burgemeester Benoit De Smedt blijft gans de periode 1896-1920 in functie, evenals schepenen Emiel De Coster. Schepenen Nicolaas Wijnants, die op 24 februari 1899 overlijdt, wordt vervangen door Pieter Jozef De Block. Gans deze periode kan men opnieuw spreken van een stabiel bestuur zonder veel verkiezingsstrijd. Zoals in de vorige jaren van de 19de eeuw

zijn de gekozen raadsleden nog altijd allen goeude burgers: grote landbouwers of andere notabelen (geneesheren, brouwers, ...).

Het boek 'Kieswet 12 April 1894' toont een groot aantal kiezers, die twee, drie en zelfs vier stemmen bekomen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Meestal krijgen ze meer stemmen omwille van hun inkomen of bezittingen en uitzonderlijk door minstens hoger middelbaar onderwijs. Opvallend veel aanvragen zijn ingediend, niet door de kiezer maar onder meer door brouwer Frans De Smedt (Opwijk), August Fevrier (Brussel), Honoré De Winde (Brussel),...

De mandaten worden nog altijd vaak verlengd en blijven gedurende generaties in dezelfde familie:

- De Block: Louis (1889-1914)
- De Coster: Emile (brouwer) (1876-1920)

Gemeenteverkiezingen in Mazenzele en Opwijk 1921-1946

Na de eerste wereldoorlog, op 9 mei 1919, wijzigt de grondwet en wordt het enkelvoudig stemrecht ingevoerd. De wet van 15 april 1920 geeft alle Belgen van 21 jaar of meer (man of vrouw), die meer dan 6 maanden in de gemeente wonen, het actief stemrecht.

- De Smedt: geneesheer Benoit De Smedt (1889-1920).
- De Smedt: Frans Jozef Benoit (1885-1933)
- Lindemans: Arnold Joseph (1872-1895) en Aloysius Antonius (1895-1920).
- Vereertbrugghen: Jan (1895-1920).
- Wijnants: Nicolaes (1867-1899) en Joseph (1899-1932).

Bij de raadsleden en schepenen met een langdurig mandaat vermelden we ook nog:

- Van Malderen Jan Frans (1890-1914)
- De Block Pieter Jozef (1898-1920)
- De Coster Jan Baptiste (1884-1906)
- Van Lembergen Ivo (1903-1920)
- Van Malderen Jan Frans (1890-1914)

Op 11 januari 1914 werd in de Sint-Pauluszaal de 'Katholieke Volksbond van Opwyck' opgericht. Het dubbel doel was nut en vermaak. Nut door een bureau voor raadgeving en dienstbetoon, een afdeling voor beroepsonderwijs, een spaarafdeling en een ziekenkas. Vermaak zou men brengen door het inrichten van feesten (met een aangesloten toneelvereniging en een zangmaatschappij).

De Katholieke Volksbond fungeerde als een buffer tegen het opkomend socialisme.

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog blijven burgemeester Benoit De Smedt en schepenen Emiel De Coster en Pieter Jozef De Block aan. De Duitse verordeningen domineerden echter de werking van het bestuur. Alleen het Hulp- en Voedingscomité kon de nood enigszins lenigen door steun aan werklozen en noodlijdenden. Anderzijds zorgde de toevloed van vluchtelingen uit de frontstreek voor bijkomende problemen.

Bij de volledige hernieuwing van de gemeenteraad op 27 november 1895 wordt de overleden Arnold Lindemans vervangen door Aloysius Lindemans.

Wanneer op 24 februari 1899 schepenen Nicolaas Wijnants overlijdt wordt Pieter Jozef De Block schepenen en Jozef Wijnants het nieuwe raadslid.

Bij de gedeeltelijke herkiezing van 15 oktober 1899 komt Frans De Smedt in de gemeenteraad. De in 1901 overleden Jozef Fasseel wordt vervangen door Ivo Van Lembergen. Op 18 oktober 1903 blijft de gemeenteraad ongewijzigd.

Wanneer Jan Baptist De Coster sterft op 9 maart 1906 komt Pieter Semal in zijn plaats.

De gedeeltelijke herkiezingen op 20 oktober 1907 en 15 oktober 1911 laten het gemeentebestuur ongewijzigd. Op 21 april overlijdt Jan Frans Van Malderen.

Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog blijven burgemeester Benoit De Smedt burgemeester en schepenen Emiel De Coster en Pieter Jozef De Block aan het bestuur.

Tijdens de oorlog overlijdt Pieter Semal (1917) en wordt vervangen door Frans Willems.

Op 24 april 1921 worden de gemeenteraden volledig vernieuwd, wat voortaan elke zes jaar zal gebeuren, telkens op de tweede zondag van oktober.

Mazenzele

43. Gemeenteraad van 12 januari 1927

Besluit van de Bestendige Deputatie van 12 november 1926 hetwelk de kieswerkzaamheden geldig verklaart die plaats gehad hebben den 10 oktober 1926.

Werden verkozen: Vereertbrugghen Jan Frans, Van der Straeten Carolus Ludovicus, Esselens Emiel Corneel, Bauwens Adrianus Ludovicus, Sneppe Petrus, Verdoodt Petrus Jozef, Van de Velde Petrus Jozef, Michiels Domien Renaat en Verdoodt Frans.

De gemeenteraadsleden leggen de eed af in de handen van de burgemeester Esselens Emiel.

Verkiezing van de eerste schepen: Van der Straeten Carolus Ludovicus 3 stemmen en Vereertbrugghen Jan Frans 6 stemmen

Verkiezing van de tweede schepen: Van der Straeten Carolus Ludovicus 3 stemmen en Sneppe Petrus 6 stemmen.

Verkiezingen 1921

Bij de eerste naoorlogse verkiezing op **24 april 1921** wordt Emiel Esselens burgemeester, terwijl de schepenen Ferdinand Vanderstraeten en Joannes Vereertbrugghen aanblijven.

De gemeentepolitiek bleef in het interbellum een zaak van families en personen, los van de grote nationale politieke families.

Er waren twee 'partijen' of groepen, verpersoonlijkt door 'de twee muzieken', de 'Moeters' ('t oud muziek) en de 'Dwingers' of later de 'Poeffers' ('t nieuw muziek).

De partij van burgemeester Emiel Esselens (de 'Moeters') bleef tijdens gans het interbellum aan de macht. De 'Dwingers' of 'Poeffers' van Jozef Verdoodt zorgden voor de oppositie.

Verkiezingen 1926

Bij de verkiezingen van **10 oktober 1926** werd Petrus Sneppe schepen in plaats van Ferdinand Vanderstraeten. De groep van de burgemeester omvatte toen ook Emiel Van de Velde en Louis Bauwens.

Verkiezingen 1932

De verkiezingen van **9 oktober 1932** lieten de verhoudingen ongewijzigd. In plaats van Petrus Sneppe en Domien Renaat Michiels werden Jozef Sablon en Jan De Mol verkozen. Emiel van de Velde werd schepen.

Op 16 oktober 1938 behaalde de lijst van Emiel Esselens 5 en die van Jozef Verdoodt 4 zetels. Emiel Esselens bleef burgemeester tot 1946, behalve tijdens de oorlog in 1942-1944 toen de Duitsers hem – omdat hij ouder was dan 60 jaar- uit zijn ambt zetten en August Couck waarnemend burgemeester werd. Het verkozen raadslid Petrus Sneppe wordt niet aangesteld omdat hij niet komt opdagen bij de installatie van de gemeenteraad. Ook zijn opvolger Jozef Sablon laat verstek gaan, zodat uiteindelijk Louis De Boeck in de gemeenteraad komt.

Burgemeester Esselens door de Duitsers uit zijn ambt gezet. August Couck wordt waarnemend burgemeester.

In april 1941 schorst de bezettende overheid de gemeenteraden. Deze herbeginnen hun werking bij de bevrijding in september 1944. Ook in dat jaar verhuist Juul Van der Straeten naar Asse en wordt Judo Van der Borght in zijn plaats gekozen.

44. Tijdschriftartikel *Sint-Pieters harmonie "Al groeiend bloeiend" - 't Oud muziek*, door Maurits Heuninckx, in HOM-tijdschrift 1997-4, pag. 21-22.

45. Gemeenteraad van 16 januari 1933

De raad krijgt de goedkeuring van de verkiezingen van 9 oktober 1932. De gemeenteraadsleden leggen de eed af en de nieuwe gemeenteraad wordt geïnstalleerd. Daarna worden de schepenen verkozen, ze leggen de eed af en worden geïnstalleerd. Het bezwaarschrift van Jef Sablon van 17 oktober 1932 luidt dat sommige kiezers zich lieten vergezellen van een leidsman of helper. De Bestendige Deputatie verwerpt het bezwaar omdat de getuigen geen opmerkingen maakten. De Deputatie legt wel een verschuiving op in de rangorde van de verkozenen en de plaatsvervangers.

Verkiezingen 1938

46. Gemeenteraad van 31 januari 1939

Besluit van de Bestendige Deputatie van 11 januari 1939 hetwelk de kieswerkzaamheden geldig verklaart die plaats gehad hebben den 16 oktober 1938.

47. Gemeenteraad van 7 maart 1939

Verkozen raadslid Petrus Sneppe is niet verschenen, alhoewel hij aan huis schriftelijk tweemaal verwittigd is en geen reden heeft gegeven voor zijn afwezigheid. Hij is dus ontslaggever.

48. Gemeenteraad van 11 september 1939

De eerste plaatsvervanger op lijst 1 Jozef Sablon is niet verschenen, alhoewel hij aan huis schriftelijk tweemaal verwittigd is en geen reden heeft gegeven voor zijn afwezigheid. Hij is dus ontslaggever.

Door het ontslag van Sneppe en Sablon wordt de tweede plaatsvervanger van lijst 1 Judo Van der Borght gemeenteraadslid in de plaats van Petrus Sneppe.

49. Gemeenteraad van 25 maart 1942

Dienstdoende burgemeester is schepen Emiel Van de Velde.

Burgemeester Emiel Esselens was door de Duitsers uit zijn ambt gezet.

De gemeenteraad vergaderde niet meer sedert 28 mei 1941 waarbij de Duitse bezetter de gemeenteraden ontbond.

50. Gemeenteraad van 2 juli 1942

Bij besluit van de Duitse bezetter van 20 juni 1942 wordt August Couck aangesteld 'om het ambt van burgemeester der gemeente Mazenzele waar te nemen'.

De akte van eedaflegging dateert van 29 juni 1942.

August Couck wordt ook ambtenaar van de Burgerlijke stand vanaf 1 juli 1942.

51. Buiten gewone vergadering van de gemeenteraad van 12 september 1944

Door de bevrijding van de Mazelse bodem door de geallieerden op 4 september 1944 vervalt de verordening van 28 mei 1941 waarbij de gemeenteraden ontbonden werden en mag de gemeenteraad terug wettig vergaderen. Een brief van de provinciegouverneur van 4 september 1944 bevestigt dit. De ambten van voor 10 mei 1940 worden terug ingesteld.

Juul Van der Straeten die op 12 december naar Asse verhuisde wordt als raadslid vervangen door Judo Van der Borght.

52. Gemeenteraad van 17 september 1944

Raadslid Juul Van der Straeten is naar Asse vertrokken. Judo Van der Borght, de eerste plaatsvervanger van lijst 2 vervangt hem als gemeenteraadslid.

Opwijk

Verkiezingen 1921

Op **24 april 1921**, bij de eerste verkiezing van de gemeenteraad na de Eerste Wereldoorlog, stelden nog slechts twee oude gemeenteraadsliden (Jozef Wijnants en Jozef Vereertbrugghen) zich kandidaat. Er werden twee lijsten ingediend. Op de eerste lijst, aangevoerd door dokter Jozef Wijnants kwamen ook een aantal zeer bekende personen voor. Deze lijst behaalde de meerderheid met zes zetels en duidde Jozef Wijnants aan als burgemeester en August Heyvaert en Frans Van Langenhove als schepenen.

Lijst n° 2 van Frans De Smedt, de traditionele 'katholieke' lijst behaalde 5 zetels en moest in de oppositie.

- 53.** Verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 2 (katholieken), met aanduiding van beide lijsten van telkens 11 kandidaten. Dit is het oudste propagandadrukwerk dat beschikbaar is.

Verkiezingen 1926

De verkiezing van **10 oktober 1926** bracht opnieuw een grote verandering teweeg.

Drie lijsten met samen 39 kandidaten kwamen op. Lijst 1 met lijsttrekker August Heyvaert verdedigde haar zesjarig bestuur. Een poging van overeenkomst met Lijst 2 van Frans De Smedt strandde op de verdeling van de kandidaturen op de lijst en ook de Socialisten van Lijst 3 wilde niet samengaan met Lijst 1. De campagne spitste zich toe op de schoolkwestie (gemeenteschool in het centrum versus bijkomende klassen in Droeshout en Nijverseel) en het vakonderwijs (tekenschool De Plecker). De oppositie vond dat er te weinig gedaan was om de woningnood te lenigen (goedkope woningen) en om openbare werken uit te voeren (kasseien, kerkhof, openbare verlichting). De lijst Heyvaert-Wynants beloofde een school én een kerk te Nijverseel.

Over de financiële toestand van de gemeente verschilden men van mening, en ook over het crisisfonds voor werklozen. Op de meetings werden personen aangevallen, wat de sfeer niet verbeterde. Op lijst 2 kwamen ook twee kandidaten op die zich 'Kristelijk Vlaams Nationalisten' noemden: Hendrik De Backer en Leopold Verdoodt. Met de slogan 'Opwijk aan de Vlamingen' speelden zij in op de Vlaamse eisen na de Eerste Wereldoorlog.

De Socialisten van Lijst 3 stelden vooral sociale eisen. Ze waren voor een crisisfonds (voor werklozen), een vakschool, een schoolkanten, verbetering van de straten, verhelpen van de woningnood. Geld hiervoor moest men zoeken bij het grootkapitaal, dat oorlog voerde.

Lijst 2 behaalde de overwinning met 7 zetels tegenover 4 zetels voor Lijst 1, terwijl Lijst 3 geen zetel behaalde. Hierdoor was er een wissel van het College van burgemeester en schepenen: Jozef De Smedt werd burgemeester en Louis Geeurickx en Paul Lindemans schepenen. Van de Vlaams-nationalisten werd Hendrik De Backer verkozen.

- 54.** Verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 2 (katholieken), met aanduiding van de drie lijsten van telkens 11 kandidaten en met invulling van de bekomen stemmen bij elk van de kandidaten.
- 55.** Uitgebreid verkiezingsdrukwerk 'Aan het Geacht Kiezerskorps van Opwijk' van de lijst nr. 2 (katholieken).
- 56.** Pamflet 'Aan de Opwijkse Bevolking' van de lijst nr. 2 - katholieken, met nadruk op de kandidaten Hendrik De Backer en Leopold Verdoodt.
- 57.** Verkiezingsdrukwerk 'Arbeiders, Landbouwers en Burgers!' van de Afdeling Opwijk van de Belgische Werkliedenpartij-Brusselsche Federatie, voor de lijst nr. 3 -socialisten.

Verkiezingen 1932

Bij de verkiezing van **9 oktober 1932** kwamen vier lijsten op. Lijst 2 met lijsttrekker Theofiel September kwam apart op als Vlaams Nationalisten, die -zegden geweest waren van de andere lijsten. Hun programma 'vrijheid voor allen en eerbied voor alle overtuigingen' was in de eerste plaats Vlaams. Andere accenten waren: voordelen voor grote gezinnen, opvoeding en onderwijs, kunst vermaak en sport, lagere belastingen en verlichting, goede straten en riolen overal in Opwijk.

De zittende meerderheid van Lijst 1 (katholiek, Vlaamsgezind en democratisch) pakte uit met haar verwezenlijkingen: voor 2 miljoen grote werken (ruim gesubsidieerd), o.a. nieuwe Processiestraat en St.-Paulusbaan, verbetering andere straten, onderhoud landbouwwegen, uitbreiding elektriciteit en voetpaden, nieuwe motorbrandspuit en 150 lampen straatverlichting, zonder hogere belasting dan in de buurgemeenten. Verder: geboortepremie voor geboorte van kind van 50 naar 200 fr. School in Nijverseel is in onderhandeling en vakonderwijs is niet mogelijk. Zij beweert zich in alles door en door Vlaams getoond te hebben.

Lijst 3, met lijsttrekker Jozef Wynants, stelt dat de meerderheid haar beloften niet gehouden heeft. Waar zijn de scholen op Nijverseel, de vakschool, de school in het Dorp (nu klassen in de Waag), het nieuw kerkhof. Men betaalt nu 3 à 4 meer belasting dan in 1926. en de uitgaven van de gemeente stegen van 400.000 fr. in 1926 tot 1, 24 miljoen in 1932. Verlichting is goed maar 1 fr. per Kwh te duur. Veel straten liggen er nog slecht bij. De scheurlijst 2 bewijst dat het met de rechten van de Vlamingen nog zo goed niet is gesteld.

Uiteindelijk verliest de meerderheid een zetel aan de Vlaamse nationalisten en één aan de lijst Wijnants,

die zo op gelijke hoogte komt met de katholieken. Er wordt een coalitie gevormd waarbij lijst 1 de burge-meester en lijst 3 twee schepenen bekomt.

Jozef De Smedt blijft burgemeester, en Louis Geeu-ricx en Alfons Moens worden de nieuwe schepenen.

58. 'ONTVANGBEWIJS' door de voorzitter van het kiescollege van Opwijk (Paul d'Hollander) van voor de voorstelling van de kandidaten van de lijst 'Jozef De Smedt' (katholieken) voor de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober 1932.
59. 'Aan de geachte Kiezeressen en Kiezers van Opwijk.' Verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 1 - katho- lieken).
60. Verkiezingspamflet van de lijst nr. 1 - katholie- ken), met de lijst van de 4 opkomende partij- en, met diverse aanduidingen van de kiesresul- taten (aanduiding in potlood).
61. Propagandapamflet 'Aan de Opwijksche Bevol- king' van de lijst nr. 3 (lijst Jozef Wynants).
62. Pamflet 'GEACHTEN KIEZERS EN KIEZERESSEN VAN OPWIJCK' ANTWOORD OP HET MANIFEST VAN N° 1', van de lijst nr. 3 (lijst Jozef Wy- nants).

Verkiezingen 1938

De verkiezing van **16 oktober 1938** wordt betwist tussen niet minder dan vijf partijen. August Heyvaert en Semal-September dienen een aparte lijst in, ter- wijl de katholieken, de Vlaams-nationalisten (zonder September) en de BWP (socialisten) opnieuw een lijst indienen.

Lijst 5 (Vlaams Nationalisten) voeren een bitse kies- strijd tegen de vorige gemeenteraad met hevige woorden (demagogie of kiezersbedrog, huichelarij en zelfs antisemitisme) en met aanvallen tegen personen van andere lijsten ('renegaat-arrivisten September, De Koster en Heremans). Zij eisen betere straten in de buitenwijken, eerlijke benoemingen, volksverede- ling (cultuur, 11 juliviering, folklore), steun aan grote gezinnen, volksgezondheid (een zwemkom of stort- baden), milieuzorg (opruimen vuil en poelen), betere werklozensteun, herziening contract elektriciteits- maatschappij, progressieve belasting op machines en motoren. Hun slogan is: 'V.N.V.-politiek: vredespoli- tiek (tegen linkse socialisten en communisten).

Lijst 2 (Socialisten) houden voor de verkiezing een meeting in het Volkshuis in de Stationsstraat met als sprekers de kandidaten Meysman en De Borger en volksvertegenwoordiger Frans Gelders. Zij zetten zich af tegen de gemeentebestuurders die allen de belan- gen van de rijken verdedigen. Opwijk moet een ge- meente worden waar veel voor arbeiders en boeren gedaan wordt. De slogan is op hun verkiezingspropa- ganda is 'Voor vrede en vrijheid', tegen V.N.V., Rex, Hitler en de fascistten.

Lijst 3 (Semal-September) somt op wat Theofiel Sep- tember allemaal gedaan heeft in 1926-1932: tegen voorgeveltax, voor mindering van opcentiemen, voor ziekenzorg, voor recht en geweten bij benoemingen, voor de geboortepremie en voor verbetering van straten in de buitenwijken. Hij voelt zich in deels gebroodroofd als Vlaming.

63. 'ONTVANGBEWIJS' door de voorzitter van het kiescollege van Opwijk (Paul d'Hollander) van

voor de voorstelling van de kandidaten van de lijst 'Jozef De Smedt' (katholieken) voor de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober 1938.

64. Campagnebrief ' AAN DE KIEZERS EN KIEZE- RESSEN VAN OPWIJCK' van de Brusselsche Fe- deratie der B.W.P. en de Socialistische Wer- kersbond, Opwijk te voordele van de lijst nr. 2 - socialisten. Met aankondiging van een 'Groote kiesmeeting' op ? in de zaal Volkshuis in de Statiestraat.
65. Propagandadrukwerk 'Voor Vrede en Vrijheid!' van het Werkersverbond van Opwijk voor de lijst nr. 2 (socialisten). De nationale en interna- tionale toestand van dat ogenblik word hier sterk naar voren gebracht.
66. Pamflet 'Aan het Kiezerskorps van Opwijk' van de kandidaat Theo September van de lijst nr. 3 (Jozef Semal-Fil September).
67. Verkiezingspamflet van de lijst nr. 4 (katholie- ken), met de lijst van de 5 opkomende partij- en, met aanduiding van de kiesresultaten voor elke partij (aanduiding in potlood).
68. Pamflet 'Hier de Vlaamsch Nationale lijst' van de lijst nr. 5 (Vlaamsch-Nationalisten).
69. Pamflet 'Kiezers van Opwijk!!! EEN LAATSTE WOORD' van de lijst nr. 5 (Vlaamsch- Nationalisten).
70. Bedankingsbericht 'Aan de bevolking van OP- WIJCK' van de kandidaten van de lijst nr. 4 – ka- tholieken voor het vertrouwen van hun kiezers en aan de ganse bevolking en aan de kandidaten van de andere lijsten voor het waardig verloop van de campagne en van de verkiezingen.
Wij lezen ook: 'Uit erkentelijkheid tegenover de Opwijksche bevolking, en vooral tegenover het kiezerskorps, zal de heer Burgemeester De Smedt in alle herbergen der gemeente, zonder uitzondering, de gelegenheid geven een vat bier af te drinken.'

Tijdens de tweede wereldoorlog krijgt het land van de Duitse bezetter een militair bestuur, dat even- wel de Belgische administratieve diensten aan het werk laat. Maar de lokale Belgische gezagsdragers werden, ingevolge druk of nieuwe benoemingen, in de richting van een aanvaarding van de 'nieuwe orde' geplooid. Burgemeesters en schepenen worden ont- slagen omwille van het verzuimen van hun ambtsver- plichtingen (besluit van 31 december 1940) of omdat ze de leeftijd van zestig jaar bereikt hebben (veror- dening van 7 maart 1941).

Op 11 april 1941 belet de bezetter de gemeenteraden om te vergaderen. De bevoegdheid van de gemeen- teraden wordt overgedragen op het college van bur- gemeester en schepenen (omzendbrieven van 28 mei en 20 juli 1941). In 1941 moest schepen Alfons Moens ontslag nemen en in 1942 was het de beurt aan burgemeester Jozef De Smedt. Als einde 1943 de nieuwe schepen en burgemeester de zaak voor beke- ken hielden en vertrokken uit Opwijk, bleef alleen de vooroorlogse eerste schepen over: Louis Geurickx. Hij nam de moeilijke taak over, de gemeente tot einde van de oorlog te leiden en dit werd hem door sommigen niet in dank genomen.. In september 1944 wordt een en ander terug ongedaan gemaakt.

Gemeenteverkiezingen in Mazenzele en Opwijk 1946-1970

Na de tweede wereldoorlog vinden de eerste gemeenteraadsverkiezingen pas plaats bijna 10 jaar na de vorige verkiezingen op 24 november 1946.

Mazenzele

Verkiezingen 1946

Onder stimulans van gemeentesecretaris Jozef Van de Velde en Maurits Heuninckx komt een fusie tot stand tussen de twee bestaande muziekverenigingen, de 'Moeters' en de 'Dwingers'. Daardoor verdwijnt de politieke strijd tussen deze twee groepen.

Bij de verkiezing van **24 november 1946** komt nu een volledige lijst 1 op met acht nieuwe kandidaten. Hun propaganda keert zich zowel tegen de persoon van oud-burgemeester Esselens als tegen de persoon van Jan Van Van Eycken ('Meiter') en van Petrus Sneppe. Het programma is: 'Doen wat Miel (Esselens) niet gedaan heeft en niet doen wat hij wel gedaan heeft.' Gedaan met vriendjes- en familiepolitiek. Meer concreet wil men banen en wegen verbeteren en een nieuw kerkhof aanleggen. Lijst 1 behaalt acht van de negen zetels.

Eén kandidaat die alleen opkomt, Jan Van Eycken op lijst 2, veroverd ook een zetel. Lijst 3 met lijsttrekker Petrus Sneppe behaalt geen zetel

Jan De Nil wordt burgemeester en de neven Jozef Sablon en Frans Sablon worden schepenen.

Op 20 juli 1948 neemt Jozef Sablon ontslag en wordt als schepen vervangen door Jan De Mol. Het nieuwe raadslid is René Michiels.

71. 'KIEZERS en MEDEBURGERS'
Pamflet van de lijst 'De kandidatenlijst Nr 1'.
72. Artikel 'Mazenzele 1946-1947. Poliemiëken rond de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen van 26 november 1946' van Maurits Heuninckx, met de bijlage 1 ('Mazenzele. Verkiezingsuitslagen' in De Galm van 30.11.1946, bijlage 2 ('Gemeenteverkiezing' in De Galm van 04.01.1947, bijlage 3 ('Gemeenteraadsverkiezing van 24 november. De kromme rechtzetting' in De Galm van 18.01.1947 en bijlage 4 'Nog over de gemeenteverkiezingen. Antwoord aan den Krommerechtzetter van de Krommerechtzetting' in De Galm van 25.01.1947.
73. Tijdschriftartikel *De eerste na-oorlogse gemeenteraadsverkiezing in Mazenzele*, door Jules Van de Velde, in HOM-tijdschrift 1997-3, pag. 2-9, en *Een aanvulling* in HOM-tijdschrift 1997-4, pag. 19-20.

Verkiezingen 1952

De gemeenteraadsverkiezing van **12 oktober 1952** verloopt zonder kiesstrijd. Er wordt slechts één lijst ingediend met –op één na- dezelfde personen (inclusief Jan Van Eycken), die reeds in de gemeenteraad zetelen.

Jan De Nil blijft burgemeester en Frans Salon en Jan De Mol schepenen.

Burgemeester Jan De Nil overlijdt in 1957 en wordt opgevolgd door schepen Frans Sablon.

Het nieuwe raadslid is Jan Engels (of Jan Vermeir ?).

Verkiezingen 1958

Bij de verkiezingen van **12 oktober 1958** voert burgemeester Frans Sablon een lijst aan.

Maar een aantal jongeren is niet akkoord met de samenstelling van deze lijst en komt apart op met acht kandidaten en met als lijsttrekker Jan Michiels. Deze groep behaalt vier zetels, tegenover vijf voor de groep Sablon. In de gemeenteraad werken beide groepen wel goed samen.

Frans Sablon blijft burgemeester en Leo De Nil en Louis De Boeck worden schepenen.

Door de ziekte van Frans Sablon in 1962 wordt Leo De Nil dienstdoende burgemeester.

Dat jaar overlijdt schepen Louis De Boeck en Jan De Mol neemt zijn plaats in.

Deze laatste sluit een akkoord met de oppositie en legt zo van 1962 tot 1964 het bestuur lam. De meerderheid in de gemeenteraad verschilt dan van die in het College van burgemeester en schepenen.

Verkiezingen 1964

Voor de gemeenteraadsverkiezingen van **11 oktober 1964** kunnen gemeentesecretaris Jozef Van De Velde en de belangrijkste opposanten de twee groepen samenbrengen in één lijst

Onder leiding van Leo De Nil. Er dient zich echter ook nog een groep aan met vier personen, waarvan Jan Verdoodt lijsttrekker is en een éénmanslijst van cafébaas Frans De Batselier ('pipo'). De lijst De Nil-Michiels behaalt 8 zetels en de lijst Verdoodt één zetel.

Volgens overeenkomst wordt Leo De Nil burgemeester en Jan Michiels en Frans Van Der Straeten de nieuwe schepenen.

Verkiezingen 1970

Op **11 oktober 1970** dient zich naast de lijst De Nil-Michiels opnieuw de lijst Verdoodt aan, maar nu met 9 kandidaten. De lijst De Nil-Michiels steunt haar propaganda op de gerealiseerde projecten (sociale woningen, straten, nieuw kerkhof). Met de slogan 'Mazelaars let op uw zaak' is zij voor continuïteit en tegen avonturen 'opdat Mazel Mazel blijft'. Zij behaalt 78% van de stemmen en acht zetels. Voor de lijst Verdoodt met 22% van de stemmen veroverd niet de lijsttrekker Jan Verdoodt maar de lijstduwer Jozef de enige zetel.

Burgemeester Leo De Nil en schepenen Jan Michiels en Frans Van Der Straeten blijven zetelen in het College.

Op 31 december 1976 komt er een einde aan de gemeenteraadsverkiezingen in Mazenzele.

In de grote fusiegolf worden Mazenzele en Opwijk samengevoegd tot één gemeente.

74. 'Aan de bevolking'
Brief van burgemeester Leo De Nil aan de Mazelse kiezers.
75. 'Goede vrienden'
Brief van Leo De Nil en Jan Michiels aan de Mazelaars waarmee ze vragen hun adressen te bezorgen van Opwijkenaars om gerichte campagne te voeren.

Opwijk

Verkiezingen 1946

In Opwijk dienen zich op **24 november 1946** drie lijsten aan.

Lijst nr. 1 onder de naam 'Het democratisch blok' (socialisten en communisten) behalen 7% van de stemmen en geen zetel, zoals trouwens ook in 1926, 1932 en 1938. (Volksbelangen ?)

Lijst nr. 2 is de oude katholieke partij, nu vernieuwd als CVP. Zij verliezen de meerderheid in de gemeenteraad na 20 jaar onafgebroken bestuur. Met 39,2% van de stemmen behalen zij 4 van de 11 zetels. Hubert De Smedt, Frans Berghman, Jozef Vereertbrugghen en Alfons De Geest worden verkozen.

Lijst nr. 3 (notaris Wijnants-August Heyvaert) noemt zich een lijst 'samengesteld door CVP-ers en katholieke volksmensen: 'Door het Volk - Voor het Volk' (DVV). Het programma speelt in op de oorlog (vrije keuze – geen dictatuur – geen druk – geen belangen van groten) en op de materiële noden van de burgers ('Wij zaaien en maaien voor u'). Hij behaalt de absolute meerderheid met 53,8% der stemmen en 7 zetels. Victor Wijnants, August Heyvaert, dokter Jan De Smet, Theofiel September, Frans Ringoot, Henri Van Rossem en Jozef Semal worden verkozen.

De vergelijking met de verkiezing in 1920, na de Eerste Wereldoorlog, is opvallend: ook toen behaalde de oudere tandem Wijnants-Heyvaert de absolute meerderheid met 6 zetels op 11.

De politieke rivaliteit tussen de 'lijst De Smedt' en de lijst 'Wijnants-Heyvaert' is een constante tijdens het interbellum. In 1946 weegt de vrijgevigheid van notaris Victor Wijnants tijdens de oorlog, de invloed van August Heyvaert, die de mensen aan werk kon helpen in zijn 'blauw' fabriek en de populariteit van figuren als Fil September, zwaarder dan de invloed van de 'katholieke brouwerij'.

Zo wordt notaris Wijnants burgemeester en Gust Heyvaert en Jozef Semal schepenen. Victor Wijnants verlaat in 1949 Opwijk en dokter Jan De Smet volgt hem op als burgemeester.

76. Propagandadrukwerk van de lijst nr. 2 (C.V.P.) met aanduiding van kiesresultaten van de 3 lijsten.

77. Pamflet van lijst nr. 3 – DVV - Door het Volk - Voor het Volk ('*samengesteld door C.V.P.-ers en katholieke volksmensen*') met als lijsttrekker notaris Victor Wijnants).

Verkiezingen 1952

De verkiezingen van **12 oktober 1952** brengen vier lijsten in de strijd. Gesprekken over kartelvorming tussen kandidaten van lijst 1 (CVP) en lijst 3 (Heyvaert) enerzijds en van lijst 2 (Communisten) en lijst 4 (BWP) springen af.

Voor het eerst publiceren alle lijsten een uitvoerig programma, voor de CVP en de BWP geïnspireerd op lijn van de nationale partij. De programma's en de propaganda zijn sterk gericht op openbare werken en beloven de kiezer de hemel op aarde (bvb. een zwemdok, een moederhuis, een sporthal). Sociale problemen (werkloosheid) en de naweeën van de oorlog (koningskwestie) spelen ook een rol. Lijst 3, de aftredende meerderheid, steunt zich op haar vijfjarenplan 1948-'52 en tracht met cijfers de kiezers te overtuigen. Lijst 1 valt hen aan over de zwakke uit-

voering van het vijfjarenplan en het veel te weinig gebruik van toelagen. Lijst 4 heeft een uitgebreid en meer uitgesproken sociaal programma en dienstbetoon. De vier kandidaten van lijst 2, die zich 'vooruitstrevende democraten' noemen, richten zich vooral op weerstanders, krijgsgevangenen en oud-strijders.

De uitslag van de tweede verkiezing na de Tweede Wereldoorlog doet denken aan die van de verkiezing van 1926, de tweede na de Eerste Wereldoorlog. De CVP behaalt opnieuw de absolute meerderheid met 50,3% van de stemmen en 6 raadszetels. De lijst Heyvaert valt terug op 33,7% van de stemmen en 4 zetels. De socialisten behalen nu 13,7% van de stemmen en hun eerste zetel in Opwijk. De communisten, die voor het eerst een aparte lijst indienen stranden op 2,3% van de stemmen.

De nieuwe meerderheid krijgt Hubert De Smedt als burgemeester en dokter Frans Van Ransbeeck en Alfons De Geest als schepenen. De socialistische verkozenen Jef De Mulder wordt in 1956 vervangen door Corneel Bosman.

Verkiezingen 1958

Op **12 oktober 1958** komt de vroegere lijst Heyvaert niet meer op bij de verkiezingen. De CVP (lijst 2) pakt uit met de verwezenlijkingen van haar bestuur in de periode 1953-1958.

Blikvanger hierbij is de aanleg in de gemeente van de waterleiding en ook andere infrastructuurwerken. De BSP (lijst 1) kan wijzen op een aantal beloften van de meerderheid die niet uitgevoerd zijn (nieuwe jongensschool, woonwijk, pastorie Droeshout, nieuw rustoord) en heeft ook kritiek op de besteding van de door hogere belastingen verkregen financiële middelen. Zij hebben hun dienstbetoon uitgewerkt en Jozef De Mulder was zeer actief in de gemeenteraad. De communisten dienen geen lijst meer in. Michel Lodens komt alleen op zonder partijpolitieke kleur met lijst 3, nadat hij als kandidaat voor Droeshout door de CVP niet weerhouden werd. Later start hij de liberale partij in Opwijk.

Ook de nationale politieke gebeurtenissen (de schoolkwestie en de regering van socialisten en liberalen) spelen een rol bij deze verkiezingen.

Lokaal wordt er campagne gevoerd met verkiezingsmeetings en doet men aan dienstbetoon met het vervoer van zieke en oudere kiezers.

Uiteindelijk behaalt de CVP een grote overwinning met 73,1% van de stemmen en 9 van de 11 zetels. De socialisten verhogen hun stemmenaantal tot 20,3% en 2 zetels. Michel Lodens wordt niet verkozen (6,6% der stemmen).

Hubert De Smedt blijft burgemeester en Frans Van Ransbeeck schepen; De nieuwe schepen is Wies Vereertbrugghen.

78. Uitgebreid verkiezingsdrukwerk 'T is hoog tijd dat er verandering komt DAAROM stemmen ernstige mensen voor de Lijst Nr 1', van de lijst nr. 1 – B.S.P. socialisten).

79. Verkiezingspamflet 'GEMEENTE OPWIJK – Gemeenteraadsverkiezingen op 12 oktober 1958' van de lijst nr. 2 (C.V.P.)

80. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 1 (B.S.P.). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst.

81. Verkiezingsdrukwerk van lijst nr. 2 (C.V.P.) met een lijst van personen die 'verantwoorde-

lijk zijn voor het vervoer van zieken en ouderlingen'.

- 82.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 2 (C.V.P.).

Verkiezingen 1964

Bij de verkiezingen van **11 oktober 1964** worden er drie volledige lijsten ingediend. Naast de CVP (lijst 1) en de BSP (lijst 2) treedt nu ook een lijst 3 Gemeentebelangen naar voor.

Deze lijst met liberale strekking gebruikt de naam en ook de slogan 'Door het Volk voor het Volk' van de lijst Wijnants-Heyvaert uit 1946. Zij neemt ook onafhankelijke kandidaten, zoals Karel Van Neste (VU) op. De CVP publiceert met de brochure 'Opwijk 64' een overzicht met foto's van de realisaties in 1959-'64: 1,3 mio sociale premies, 1,7 mio toelagen voor cultuur, sport en feestelijkheden, 46,8 mio uitgaven voor openbare werken en 0,9 mio voor scholen en jeugdheem. Vergeleken met de buurgemeenten doet men het goed.

Er is voor het eerst een vrouwelijke kandidaat op de lijst, die veel nieuwe gezichten telt. Propaganda wordt gemaakt met brieven (burgemeester, ouderen, ACW-ers). Men vervoert zieke en oudere kiezers.

Lijst 2 (BSP) citeert andere gemeenten die het veel beter doen dan Opwijk. Zij klaagt de vriendjespolitiek van de meerderheid aan en de geldverspilling. Voor een aantal realisaties in de gemeente is men aan hen schatplichtig.

Zij organiseren een propagandatocht met trommelkorps, een meeting (in zaal Olympia) en een filmvoorstelling (in zaal Elite).

De nieuwe lijst Gemeentebelangen 'Door het volk, voor het Volk' vindt dat de meerderheid met anderen pluimen (o.a. van de verenigingen) gaat lopen. Haar programma stelt o.a. voor: goedkope bouwgelegenheid, oprichting moederhuis, gemeentelijke sociale dienst, kinderspeeltuinen, meer openbare werken in de buitenwijken, aandacht voor instellingen van openbaar nut (brandweer), meer steun aan sportverenigingen.

De lijst Gemeentebelangen behaalt een succes met 22,9% van de stemmen en 2 zetels.

Hun dienstbetoon (liberale ziekenkas) zou hier niet vreemd aan geweest zijn.

Verlies was er voor de CVP, maar met 59,1% van de stemmen behoudt zij met 8 zetels een ruime meerderheid. Er was blijkbaar enige slijtage op haar succesverhaal van openbare werken. Ook de BSP verliest stemmen. Met 17,1% behaalt zij maar één van haar twee zetels.

Het vertrek uit de gemeente van een van hun boegbeelden (Jef De Mulder) speelde hierbij een rol.

Na de verkiezingen blijft Hubert De Smedt burgemeester (derde ambtstermijn) en Wies Vereertbruggen schepen. De nieuwe schepen is Leo Meersman.

- 83.** Brief van C.V.P. Opwijk aan haar leden in verband met de komende verkiezingen, september 1964.
- 84.** Brochure OPWIJK 64 van lijst nr. 1 – C.V.P. Opwijk
- 85.** 'WAARDE VRIENDEN', brief van Algemeen Christelijk Werkersverbond aan de Opwijkse bevolking waarin zij haar steun uitdrukt voor de kandidaten van de Christelijke Volkspartij (lijst nr. 1).

- 86.** Verkiezingsdrukwerk van lijst nr. 1 (C.V.P.) met een lijst van personen die 'verantwoordelijk zijn voor het vervoer van zieken en ouderlingen'.

- 87.** 'Waarde Medeburgers', brief van burgemeester Hubert De Smedt (lijsttrekker van de lijst nr. 1 – C.V.P.) aan de Opwijkse bevolking. Met portretfoto.

- 88.** Verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 1 – C.V.P. bijzonder gericht aan '*.. onze vrienden, de ouderen van dagen*'.

- 89.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 1 (C.V.P.). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. Originelen en (vergrote) kopieën, deels in een presentatiemap.

- 90.** Propagandapamflet 'Waarde Medeburgers' van de lijst nr. 2 (socialisten). Met voorstelling van de 11 kandidaten.

- 91.** ONTVOOGDING – OPWIJKSE RUBRIEK – DE TOEKOMST
Verkiezingsblad (2 pagina's) van de lijst nr. 2 (socialisten B.S.P. Afdeling Opwijk). Met individuele portretfoto van de kandidaten.

- 92.** ONTVOOGDING – OPWIJKSE RUBRIEK – DE TOEKOMST
Verkiezingsblad (4 pagina's) van de lijst nr. 2 (socialisten B.S.P. Afdeling Opwijk). Met individuele portretfoto van de kandidaten.

- 93.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 2 (socialisten B.S.P. Afdeling Opwijk). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. Originelen en (vergrote) kopieën, deels in een presentatiemap.

- 94.** Propagandapamflet 'Uitnodiging. Gericht aan ALLE Opwijkenaars, IEDER in het bijzonder' van de lijst nr. 3 (Gemeentebelangen - of DVV, PVV-VU). Met voorstelling van de 11 kandidaten.

- 95.** Verkiezingsblad van lijst nr. 3 – Gemeentebelangen (= DVV, PVV-VU). Lijsttrekker: Michel Lodens. Met individuele foto's van de kandidaten.

- 96.** Propagandapamflet 'Gemeentebelangen Lijst Nr. 3'.

- 97.** Pamflet 'VERKIEZINGEN TE OPWIJK' van de lijst nr. 3 (Gemeentebelangen).

- 98.** Verkiezingsblad 'AAN DE INWONERS VAN OPWIJK' van kandidaat Karel Van Neste van de lijst nr. 3 (Gemeentebelangen).

- 99.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 3 (Gemeentebelangen). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. Originelen en (vergrote) kopieën, deels in een presentatiemap.

Verkiezingen 1970

Op **11 oktober 1970** kiest Opwijk 13 gemeenteraadsleden of twee meer dan in 1964. Het aantal schepenen verhoogt ook van twee tot drie.

Naast de CVP-lijst dienden BSP en PVV een kartellijst Gemeentebelangen in. Nieuw was de jeugdljst JIM (jeugd is macht) met 6 kandidaten, deels van VU-strekking. Voor het eerst mocht men stemmen vanaf 18 jaar.

Lijst 1 (CVP) heeft als lijsttrekker schepen Leo Meersman, een sterkmaker in het sociaal dienstbetoon. De partij zegt aan te sturen op openheid en inspraak van organisaties. Haar onderwijspolitiek (nieuwe klassen, buitengewoon onderwijs, muziekacademie), cultuurbeleid (bibliotheek), sociaal beleid (woonwijk Providentia, premies, afwerking rustoord), jeugdbeleid en vele openbare werken haalt zij als realisaties aan. Op het programma staan een vooruitstrevend gezinsbeleid, een degelijk gemeentelijk onderwijs en een jeugdbeleid (jeugdtraad, speel- en sportterreinen, toelagen), sportbeleid, cultuurbeleid en openbare werken.

De helft van hun kandidaten zijn nieuw en men telt nu 4 vrouwen op 13 kandidaten.

Lijst 2 (Gemeentebelangen) vormt een kartel van BSP- en PVV-kandidaten 'voor een ander en beter Opwijk'. Het programma moet dan ook voor de twee partijen aanvaardbaar zijn. Gezonde financies, aangepaste woningbouw (geen Stationswijk meer), rationele openbare werken, industriezones, gelijkberechtiging in onderwijs, toelagen aan cultuur en sport (sporttraad, sportcentrum), jeugdtehuis, hulp aan bejaarden, enz.

De jeugdljst 3 (JIM) is een uiting van enerzijds de verlaging van de leeftijdsgrens van de kiezers tot 18 jaar en de toenemende aandacht voor jeugdwerk (jeugdclub Nijdrop). Uit de resultaten van het stembureau voor de leeftijdscategorie 18 tot 21 jaar blijkt nochtans geen groter succes dan bij de oudere kiezers. JIM heeft een volledig programma, maar het jeugdbeleid afgestemd (toelagen, infrastructuur, jeugdherberg, inspraak) weegt wel sterk door. Hun propaganda is ludiek en trekt veel aandacht.

Het resultaat van deze verkiezingen was stationair voor de CVP met 60,4% van de stemmen en 9 zetels

Gemeenteverkiezingen in Mazenzele en Opwijk 1976-2006

Verkiezingen 1976

In 1976 hadden de eerste gemeenteraadsverkiezingen plaats voor de fusiegemeente Opwijk, voorheen de gemeenten Mazenzele en Opwijk.

Op **10 oktober 1976** gaan de kiezers naar de stembus om 21 raadsleden te verkiezen, tegenover voorheen 9 raadsleden in Mazenzele en 13 raadsleden in Opwijk.

Vanaf deze verkiezingen is men om geldig te stemmen verplicht op slechts één lijst te stemmen. Het vroegere bontstemmen is voortaan verboden.

Tien stembureau's staan opgesteld in de gemeentelijke jongensschool en twee stembureau's in de Sint-Pieterszaal te Mazenzele.

Alle nationale lijsten nemen aan de verkiezingen deel, maar PVV en BSP vormen een kartellijst Gembel (Gemeentebelangen). De deelname van een vierde lijst (Volksbelangen) van jongvolwassenen zonder partijband gaat uiteindelijk niet door. De kandidaten van Mazenzele vindt men terug op alle ingediende lijsten. Deze hebben nu een nationaal lijstnummer, behalve Gembel dat een lokale formatie is.

Lijst 1 (VU) is een nieuweling, die na nationaal succes ook gemeentelijk wil doorbreken.

Hun uitgebreid programma stelt de gebruikelijke thema's voor en speciale aandacht voor gehandicapten, ruimtelijke ordening en grondbeleid, medebeheer

op 13. De lijst Gemeentebelangen komt op 34,6% en 4 zetels (2 PVV en 2 BSP). JIM tenslotte behaalt maar 5,1% of te weinig voor een zetel. De onvolledige lijst zou in hun nadeel hebben gespeeld.

Leo Meersman werd burgemeester. Aloïs Vereertbrugghen blijft schepen en twee nieuwelingen Maria Lombaert en Jozef Van Biesen komen in het College.

100. Verkiezingsbrochure 'OPWIJK – VANDAAG – MORGEN' van de lijst nr. 1 C.V.P.

101. Divers verkiezingsdrukwerk van lijst nr. 1 (C.V.P.). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.

102. Verkiezingsnummer van het blad 'De Opwijkenaar' van de lijst nr. 1 – C.V.P.

103. Reactie van kopman Leo Meersman van lijst nr. 1 – C.V.P. op de '*... laffe propaganda gevoerd door de heer ... in het Reklamblad van donderdag 8 oktober 1970...*).

104. Verkiezingsdrukwerk 'met de lijst N. 2 Volksbelangen naar een ander en beter Opwijk'. Met groepsfoto van de 13 kandidaten.

105. Verkiezingsdrukwerk 'Met de lijst N. 2 VOLKSBELANGEN naar de overwinning'. Met individuele portret foto van de 13 kandidaten.

106. Pamflet 'WIE IS JIM...' van de lijst nr. 3 (J.I.M. = 'Jeugd is macht').

107. Verkiezingsdrukwerk van lijst nr. 3 (J.I.M.) – JIMS ganzenspel door Opwijk.

108. Verkiezingsdrukwerk '*Een nieuw en modern Opwijk samen met de JIM Lijst Nr 3*'.

109. Verkiezingsdrukwerk '*Daarom stemt iedereen voor J.I.M. op lijst 3!*'.

en leefmilieu. Zij stellen dat oppositie tegen de zittende meerderheid nodig is en ook fusiebegeleiding. Met de slogans: 'Wij zijn uw vertrouwen waard' en 'Hard maar eerlijk' organiseren zij ook een meeting. Ook met brieven wordt propaganda gevoerd.

Lijst 4 (CVP) pakt eerst uit met de realisaties in 1971-1976: rustoord, school, sociale woningen. Verder wordt gewerkt aan de woonwijk Providentia, de uitbouw van de COO, eigen grondregie en de Dries in Mazenzele met de slogans 'Wij doen voort' en 'Doe wel en zie niet om'. Ook het algemeen nationaal thema duikt op: 'Omdat mensen belangrijk zijn'.

Het programma behandelt sociaal- jeugd en gezinsbeleid 'met een hart', actieve onderwijspolitiek, sport en spel, cultuurbeleid en openbare werken. Nieuw zijn de punten milieubescherming en Mazenzele.

Twee autokaravans toeren door de gemeente. Voor de propaganda worden ook veel brieven gestuurd van kandidaten of verenigingen van de zuil. De lijst wordt voorgesteld en de CVP-jongeren organiseren een tentoonstelling 'Opwijk en gemeentebeld' en een barbecue.

Lijst 11 (Gembel) groepeerd 11 PVV-ers en 10 BSP-ers onder de slogan: 'Gelijkwaardige partners in onze nieuwe gemeente'. In het programma komen, naast de gebruikelijke thema's, enerzijds handel en middenstand als sociaal beleid en huisvesting ter sprake, met de nadruk op neutraliteit.

De nieuwe lijst (VU) behaalt 17,8% van de stemmen en 3 zetels. De CVP verliest 5% stemmen maar behoudt haar meerderheid met 54,7% van de stemmen en 12 zetels. Het kartel PVV-BSP (Gembel) komt uit op 27,5% van de stemmen en 6 zetels, waarbij alleen de PVV vooruitgaat van 2 naar 4 zetels. Drie kandidaten van Mazenzele worden verkozen, twee CVP-ers en één PVV-er.

Leo Meersman wordt burgemeester. Het aantal schepenen is verhoogd van drie naar vijf: Aloïs Vereertbrugghen, Maria Lombaert, Jozef Van Biesen, Leo De Nil en Gust Van Mulders.

In de periode 1977-1982 nemen raadsleden Luc De Leu, Leo Van Houtven en Frans Berghman ontslag; Raf Spinoy, Maurice Saerens en Jozef Sablon vervangen hen. Op 27 november 1981 overlijdt raadslid Maria De Molder; Leo Meskens vervangt haar.

- 110.** Regelingen tussen het gemeentebestuur van opwijk en dat van Mazenzele in verband met de organisatie van de verkiezingen van 10 oktober 1976 voor de eerste gemeenteraad van de gefusioneerde gemeente.
- 111.** Organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen.
Gedrukte 'TABEL DER TIJDSBESTEKKEN IN ACHT TE NEMEN BIJ DE GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN VAN ZONDAG 10 OKTOBER 1976'.
- 112.** Organisatie van de gemeenteraadsverkiezingen.
Gemeentelijk document 'CHRONOLOGISCH OVERZICHT' (van 5 september tot 20 of 21 oktober 1976).
- 113.** Affiche 'BERICHT VAN DE VOORZITTER VAN HET HOOFDSTEMBUREAU - GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN VAN 10 OKTOBER 1976', met 'Onderrichtingen aangaande de kandidaturen voor alle gemeenten', 'Voor gemeenten met minder dan 5000 inwoners' en 'Onderrichtingen aangaande de aanwijzing van getuigen'.
- 114.** Affiche 'PROVINCIE BRABANT - POLITIEBSLUIT' aangaande de verkiezingen van 10 oktober 1976, 1 september 1976.
- 115.** Officiële documenten met de voordracht van de kandidaten van de lijsten V.U. (Volksunie) op 10 september 1976, van de lijst GEMBEL (Gemeentebelangen = liberalen en socialisten) op 11 september 1976 en van de lijst C.V.P. (Christelijke volkspartij) op 11 september 1976.
De voordracht dient steeds te gebeuren door 2 aftredende gemeenteraadsleden.
- 116.** Gemeentelijke affiche uitgaande van het college van burgemeester en schepenen (8 september 1976), met bekendmaking van de gemeenteraadsverkiezingen van 10 oktober 1976, uittreksel uit de kieswetgeving (Stemming bij volmacht) en de tabel met de samenstelling van de stemafdelingen en de lokalen waar de stemming plaats heeft.
De stemming gebeurde in 10 stembureaus in de Gemeenteschool Centrum (Heiveld) en in 4 stembureaus in de Gemeentelijke Jongensschool van Mazenzele (Steenweg).
- 117.** Gemeentelijke affiche, vastgesteld door het hoofdtelbureau te Opwijk op 16 september 1976, 'Kiescollege van OPWIJK - VERKIEZINGEN VAN ZONDAG 10 oktober 1976 voor 21 leden van de Gemeenteraad - Lijsten der kandidaten'. Onderaan staan onderrichtingen voor de kiezer.
Naast de namen van de kandidaten van elke lijst werden hun aantal stemmen genoteerd en voor 2 van de 3 lijsten ook de volgnummer van de verkozenen (in functie van hun score).
- 118.** Gemeentelijke document 'GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN VAN 10-10-76 - Lijst van de stembureaus der gemeente OPWIJK', met o.m. aanduiding van de lokalen, samenstelling van de bureaus met naam en adres van de voorzitters, de secretarissen, de titulaire bijzitters en de plaatsvervangende bijzitters.
- 119.** Enkele nummers van verkiezingsnummers van het Volksunie maandelijks blad 'EENVOUDIG' (Volksunie: lijst nr. 1).
- 120.** Verkiezingsblad 'VOLKUNIE - Hard maar eerlijk' (lijst nr. 1).
- 121.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 1 - Volkunie. Voor individuele kandidaten t of voor het geheel van de lijst.
In presentatiemappen.
- 122.** Enkele nummers van de verkiezingsuitgave van het blad 'De Opwijkenaar' van de lijst nr. 4 - C.V.P.
- 123.** Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar. Een C.V.P. ploeg met een hart, omdat mensen belangrijk zijn' (lijst nr. 4), met voorstelling (met foto) van elk van de 21 kandidaten.
- 124.** Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar. 6 jaar C.V.P. beleid', van de lijst nr. 4 - C.V.P.
- 125.** Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar. En nu, een C.V.P. programma met een hart', van de lijst nr. 4 - C.V.P.
- 126.** Verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 4 - C.V.P. onder de vorm van een rebus.
Oplossing: Voor een goed beleid stem **4 CVP** ook het onderste bolletje mag rood.
- 127.** Verkiezingspropagandabrief 'Waarde Dorpsgenoten' van de Mazelse burgemeester Leo De Nil, één van de twee kandidaten op de lijst nr. 4 - C.V.P. voor de nieuwe fusiegemeente.
- 128.** Verkiezingspropagandabrief 'Waarde Dorpsgenoten' van Leo De Nil en Jan Michiels, de enige kandidaten van Mazenzele op de lijst nr. 4 - C.V.P. voor de nieuwe fusiegemeente.
- 129.** Verkiezingspropagandabrief 'Beste wijkvrienden' van Leo De Nil en Jan Michiels, de enige kandidaten van Mazenzele op de lijst nr. 4 - C.V.P. voor de nieuwe fusiegemeente, speciaal gericht aan de inwijkelingen-bewoners van de nieuwe woonwijk in Mazenzele.
- 130.** Verkiezingspropagandabrief 'Waarde Vrienden, oud-Mazelaars' van Leo De Nil en Jan Michiels, de enige kandidaten van Mazenzele op de lijst nr. 4 - C.V.P. voor de nieuwe fusiegemeente, speciaal gericht aan de uitgeweken Mazelaars.
- 131.** Gedrukte verkiezingspropagandabrief 'Vrienden Opwijkenaars' van Leo De Nil en Jan Michiels, de enige kandidaten van Mazenzele op de lijst nr. 4 - C.V.P. voor de nieuwe fusiegemeente, speciaal gericht aan de Opwijkenaar (van voor

de fusie), met de lijst van alle C.V.P. kandidaten.

- 132.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 4 – C.V.P. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst.
In presentatiemappen.
- 133.** Verkiezingsbrochure 'LIJST Nr 11 GEMBEL – GELIJKWAARDIGE PARTNERS IN ONZE NIEUWE GEMEENTE'.
- 134.** 'Beste vrienden van Opwijk en Mazenzele'. Brief van de Opwijkse huisarts Dr. Raoul Beerens die aan de bevolking de stem vraagt voor zijn jongere broer Albert (lijst GEMBEL – lijst nr. 11).
- 135.** Verkiezingsdrukwerk 'OP 10 OKTOBER IS GEMBEL TROEF MET LIJST NR 11 DANK ZIJ VOLGENDE kandidaten...'.
Met individuele portretfoto van de 21 kandidaten.
- 136.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 11 – GEMBEL (Gemeentebelangen). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst.
In presentatiemap.
- 137.** Met dit schrijven meldt het Kiescollege van de gemeente (voorzitter van het hoofdbureau Paul De Smedt) aan de betrokkene dat hij aangevraagd werd door de partij ... als titelvoerend getuige bij één van de kiesbureaus.

Verkiezingen 1982

Bij de eerste gemeenteraadsverkiezingen na de fusie, op 10 oktober 1982, komen alle nationale partijen op met een lijst, nieuweling Vlaams Blok weliswaar met slechts twee kandidaten. Davidsfonds Opwijk organiseert een politiek debat

Lijst 1 (SP) komt opnieuw alleen op met zeven jongeren. Het uitgebreid programma is sterk nationaal gekleurd en beeldt met karikaturen de slogan uit: 'Ik wil meetellen'. Aandachtspunten zijn: meer openheid= meer betrokkenheid, planning en financiën, cultureel welzijn, ruimtelijke ordening-ruimtelijk welzijn, sociaal welzijn, de gemeente en de crisis en betrokkenheid op de wereld. Hun slogan: 'Opwijk verdient beter.'

De propaganda gebeurt met brieven en folders, waarbij de jongeren en de derde leeftijd speciaal worden aangesproken.

Lijst 10 (CVP) verdedigt haar beleid in 1977-1982 met als blikvanger de openbare werken: Konkelgoed, rustoord, Spechtshof, scholen, sporthal en atletiekpiste. Ook het OCMW krijgt veel aandacht, evenals jeugd, cultuur en sport. Met tekeningen wordt de kroniek geschetst van zes jaar Opwijkse geschiedenis vanuit CVP-oogpunt.

In het programma vallen inspraak en informatie, OCMW, ruimtelijke ordening en openbaar groen en leefmilieu op naast de gebruikelijke thema's.

De slogans luiden: 'Mee doen, Mee beslissen', 'Geen avonturen, laat de CVP verder besturen' en opnieuw: 'Wij doen voort' en 'Doe wel en zie niet om'.

Bij de propaganda valt een verweerschrift op tegen de visie van de PVV over het gemeentebestuur in het algemeen en de gemeentefinanciën in het bijzonder.

Lijst 13 (VU) neemt vooreerst de politieke benoemingen in de gemeente op de korrel. Ook de kritiek op

de nationale overheid en de PVV, de inleveringen, de schepenwisselingen en de wateroverlast komen aan bod. De lijst heeft 5 jeugdkandidaten

Het programma is zowel nationaal (werk en welvaart in Vlaanderen) als gemeentelijk met, naast de gewone thema's: verkeersveiligheid, milieuzorg, ruimtelijke ordening en grondbeleid. Naast afzonderlijke brieven van de kandidaten zijn er ook persknipsels met tussenkomsten in de gemeentepolitiek.

Lijst 17 (PVV) gaat met de CVP een polemiek aan over de leninglast van de gemeente. Zowel het nationaal als het gemeentelijk CVP-beleid wordt op de korrel genomen.

Het gemeentelijk programma legt de nadruk op 'werkelijk medezeggenschap van de bevolking bij de besluitvorming', een 'hart' in de gemeentelijke dienstverlening, het personeelsbeleid en de tewerkstelling in eigen gemeente, gezond leefmilieu en ruimtelijke ordening, maar met erg verschillende accenten dan de andere partijen.

Met een PVV-bal en dienstbetoon wordt propaganda gevoerd. Ook met 'Stem vrouw' (4 vrouwelijke kandidaten).

Lijst 28 (Vlaams Blok) telt maar 2 kandidaten. Hun werking in de streek is pas begonnen.

Bij deze verkiezingen verliest de CVP de meerderheid van de stemmen met 46,3 % maar behoudt de meerderheid van de zetels met 11 op 21, of een verlies van één zetel. De PVV behaalt 24,1 % van de stemmen en komt op 5 zetels, winst met 1 zetel. De VU behoudt haar drie zetels met 15,6 % van de stemmen en de BSP haar twee zetels met 13,4 % van de stemmen. Het Vlaams Blok heeft maar 53 stemmen.

Leo Meersman wordt voor de derde keer burgemeester het homogeen schepencollege bestaat uit de oudgedienden Maria Lombaert, Jozef Van Biesen en Gust Van Mulders. Nieuwkomers zijn Vic Everaet en Jan Michiels; Na het overlijden in 1984 van Jozef Van Biesen wordt Emiel De Smedt schepen. Raadslid Bert Heyvaert neemt ontslag (hij wordt OCMW-voorzitter) en Louis Ringoot vervangt hem. Leo De Nil overlijdt in 1985 en Marc Bessems vervangt hem. Paul Buyens vervangt Jozef Van Biesen als raadslid.

138. Verkiezingsbrochure 'PROGRAMMA SP – Ik wil meetellen' (lijst nr. 1 – Vlaamse socialisten).

139. Verkiezingsdrukwerk 'SP 1 – Vlaamse socialisten – Mijn centen ben ik al kwijt, maar mijn stem niet' van de lijst nr. 1 – Vlaamse socialisten.

Met individuele portretfoto van de 21 kandidaten (waarvan 2 onafhankelijke kandidaten).

140. Verkiezingsdrukwerk 'SP 1 – Vlaamse socialisten – De vredesbeweging mag gerust zijn: ze zijn nu allemaal tegen de raketten. Tot na 10 oktober' van de lijst nr. 1 – Vlaamse socialisten, specifiek van de jongerenkandidaten.
Met individuele portretfoto van de 7 kandidaten (waarvan 2 onafhankelijke kandidaten).

141. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 1 – SP (Vlaamse socialisten). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst.
In presentatiemappen.

142. Verkiezingsdrukwerk 'DE PLOEG WAARMEE WIJ AANTREDEN' van de lijst nr. 10 – C.V.P.

Met de lijst en een groepsfoto van de 21 kandidaten.

143. Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar' van de lijst nr. 10 – C.V.P. met de voorstelling, met foto, van elk van de 21 kandidaten.
144. Verkiezingsnummer van het partijblad 'De Opwijkenaar' van de lijst nr. 10 – C.V.P.
145. Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar' van de lijst nr. 10 – C.V.P. met het partijprogramma.
146. Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar' met 'Een kroniek van zes jaar Opwijkse geschiedenis op schitterende wijze gebracht door meester Zeraar van Opzele'.
147. Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar' met 'DE P.V.V. VERGIST ZICH... Opwijk zit NIET in de rode cijfers!'.
148. Verkiezingspropagandabrief 'AAN DE MAZELSE JEUGD' van Leo De Nil en Jan Michiels, uitredende gemeenteraadsleden en kandidaten van Mazenzele op de lijst nr. 10 – C.V.P., speciaal gericht aan de Mazelse Jeugd.
149. Verkiezingspropagandabrief 'BRIEF AAN DE MAZELSE GEPENSIONEERDEN' van Leo De Nil en Jan Michiels, uitredende gemeenteraadsleden en kandidaten van Mazenzele op de lijst nr. 10 – C.V.P., speciaal gericht aan de Mazelse gepensioneerden.
150. Verkiezingspropagandabrief 'AAN DE INWONERS VAN DE WIJK PROVIDENTIA' van Leo De Nil en Jan Michiels, uitredende gemeenteraadsleden en kandidaten van Mazenzele op de lijst nr. 10 – C.V.P., speciaal gericht aan de inwoners van de nieuwe Mazelse woonwijk.
151. Gedrukte verkiezingspropagandabrief 'Vrienden, Opwijknaren' van Leo De Nil en Jan Michiels, uitredende gemeenteraadsleden en kandidaten van Mazenzele op de lijst nr. 10 – C.V.P., speciaal gericht aan de Opwijknaren (van voor de fusie), met de lijst van alle C.V.P. kandidaten.
152. Een blanco schrijfboek als propagandagadget van kandidaat Maria Robijns (lijst nr. 4 – C.V.P.).
153. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 10 – C.V.P. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemap.
154. Enkele foto's van de reclame-autocaravaan van de lijst nr. 10 – C.V.P. op het Heiveld.
155. Verkiezingsbrochure 'PROGRAMMA voor de gemeenteraadsverkiezingen 10.10.1982' van de lijst nr. 13 – Volksunie.
156. Verkiezingsnummer van het blad 'VU EENVOUDIG' van de lijst nr. 13 – Volksunie.
157. Verkiezingsdrukwerk 'JEUGDKANDIDATEN VOLKSUNIE 13', van de lijst nr. 13 – Volksunie. Met de voorstelling (met foto) van de vijf jeugdkandidaten.
158. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 13 – Volksunie. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
159. Verkiezingsfolder 'Uw stem voor de kandidaten op lijst nr. 17', met voorstelling van de

21 kandidaten van de lijst nr. 17 – PVV ('Partij voor vrijheid en vooruitgang', liberalen).

160. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 17 – PVV ('Partij voor vrijheid en vooruitgang', liberalen). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
161. Lijst van vragen, die gesteld werden in het debat tussen de politieke partijen dat door Davidsfonds Opwijk in Nijdrop georganiseerd werd op 24 september 1982 naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen van 12 oktober 1982.

Verkiezingen 1988

De verkiezingen van 9 oktober 1988 worden voorafgegaan door een wissel bij de CVP waar Leo Meersman zich niet meer herkiesbaar stelt en vervangen wordt door Vic Everaet.

Naast de nationale partijen (zonder het Vlaams Blok) komt een lijst OPEN op met Paul De Smedt (ex CVP) en Annemie Roppe (ex VU).

Lijst 3 (CVP) stelt haar beleid in 1983-1988 voor met de kernspreuk 'Opwijk doet het'. Alle thema's komen aan bod met de nodige foto's, maar vooral de daling van de werkloosheid. De lijst telt 5 jonge kandidaten en de slogan luidt: 'Met vertrouwen naar de toekomst.'

In het programma komen vooral welzijn, milieu, woonomgeving, informatie en financies aan bod.

Lijst 5 (PVV) verwijt de meerderheid vooral de hoge belastingen (personenbelasting van 6 naar 8% en opcentiemen van 1007 naar 1900) en de verschuivingen naar de begroting 1989.

Hun programma mikt op een gezond financieel beleid (belastingverlagingen), betere dienstverlening, duidelijke informatie (gemeentelijke raden) en een leefbare woonomgeving.

De slogan is: 'nu met de PVV vastberaden vooruit'. Men organiseert een verkiezingsbal en de Vrije Sociale Werken en kandidaten sturen verkiezingsbrieven.

Lijst 9 (VU) vindt dat er nieuw bloed nodig is in de gemeentepolitiek na 36 jaar CVP-bewind.

Het programma in slogans luidt: doelmatig beheer met sociaal gelaat, besturen en dienstverlening in openheid, efficiënt en zuinig, gemeentelijk afvalplan nu, veiligheid kan nooit groot genoeg zijn en eerlijk onderwijsbeleid.

Alle kandidaten sturen afzonderlijke verkiezingskaartjes.

Lijst 10 (SP) mikt op 'Al het beste voor jong en oud' en de slogan 'SP je beste buurman'.

De inzet van de verkiezingen is een andere meerderheid, zonder uitsluiting van een partij.

De lijst telt 5 vrouwelijke en 6 jonge kandidaten.

Het programma heeft vooral aandacht voor openheid en inspraak, ruimtelijk welzijn, welzijnsbeleid, economie en tewerkstelling, cultuur- en sportbeleid, financies en betrokkenheid op de wereld.

De nieuwe lijst 12 (OPEN = Opwijk's Engagement) zoekt de steun van de zwijgende meerderheid, die zich niet terugvindt op de lijsten van de traditionele partijen. Zij wil een andere aanpak en stijl in het gemeentebestuur.

Het resultaat van de verkiezingen van 1988 wijkt weinig af van dat van 1982. De CVP behoudt haar stemmenaantal (46,8%) maar wint een zetel (nu 12) terwijl de PVV stemmen (20,1%) en een zetel (nu 4) verliest. VU behoudt haar 3 zetels met 15,7% der stemmen en de SP haar 2 zetels met 12,7% der stemmen. De lijst OPEN behaalt 4,7% van de stemmen en geen zetel. De overwinning van de CVP wordt overschaduwd door de vraag of lijsttrekker Vic Everaert of Jan Michiels met ruim 500 stemmen meer burgemeester zou worden. Het voorstel dat elk drie jaar zou zetelen wordt verworpen en Jan Michiels wordt burgemeester.

De schepenen zijn: Marc Bessems, Vic Everaet, Rik Geeurickx, Gust Van Mulders en Maria Lombaert, die in 1990 vervangen wordt door Lutgard Van der Borght.

Haar vervanger in de raad is Michel Van Nijverseel. In de raad neemt Jan Galle in 1990 ontslag; zijn vervanger is Afons Uyttersprot.

- 162.** Tekst van overeenkomst dd. 30 augustus 1988, tussen de verantwoordelijken van de opkomende partijen, L. Meersman en de commissaris van politie K. Denenbourg, ten einde
- 163.** Overeenkomst op 30 augustus 1988 tussen de verantwoordelijken van de opkomende partijen, in overleg met burgemeester, over aanplakborden bij de verkiezingen. Er worden 15 officiële aanplakborden geplaatst door de gemeente. Autocaravanen worden strikt beperkt.
Er wordt gestreefd om de de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober een '*kalm en waardig verloop te verzekeren*'.
- 164.** Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar' (voorwoord door uitredend burgemeester L. Meersman), met partijprogramma en de voorstelling van de 21 kandidaten van de lijst nr. 3 – CVP (Christelijke volkspartij).
- 165.** Verkiezingsblad 'De Opwijkenaar' (voorwoord door lijsttrekker Vic Everaet), met voorstelling van de 21 kandidaten van de lijst nr. 3 – CVP (Christelijke volkspartij).
- 166.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 3 – CVP (Christelijke volkspartij). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
- 167.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 3 – PVV (liberalen). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
- 168.** Verkiezingspublicatie '5 NU met de PVV vastberaden vooruit!!!', met voorstelling van de 21 kandidaten van de lijst nr. 5 – PVV (liberalen).
- 169.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 5 – PVV (liberalen). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
- 170.** Verkiezingsfolder 'AL HET BESTE VOOR JONG EN OUD', met voorstelling van de 21 kandidaten en beknopt programma van de lijst nr. 10 – SP (socialisten).
- 171.** Diverse verkiezingsnummers van 'Eenvoudig – VU-afdelingsblad' van de van de lijst nr. 9 – VU (Volksunie), met voostelling van de kandidaten, partijprogramma,...
- 172.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 9 – VU (Volksunie). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
- 173.** Verkiezingsblad 'De Kieskrant', met uitgebreid partijprogramma rond 8 thema's (Openheid en inspraak, Ruimtelijk welzijn Welzijnsbeleid, Economie en tewerkstelling, Cultuur en sportbeleid, Financiën en Betrokkenheid op de wereld) van de lijst nr. 10 – SP.
- 174.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 10 – SP (socialisten). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
- 175.** Campagnepamflet van de lijst nr. 12 – OPEN ('Opwijk's engagement', een lijst van onafhankelijken)
- 176.** Advertentie van de lijst nr. 12 – OPEN in een plaatselijk (regionaal) weekblad, met uitgebreide voorstelling van de 5 kandidaten.
- 177.** Stemformulier, met de 5 lijsten.

Verkiezingen 1994

Bij de verkiezingen van 9 oktober 1994 strijden de verenigde oppositiepartijen VLD, VU en SP in kartel onder de naam LTD (Lijst 2000) tegen de CVP. Er dient zich ook echter een nieuwe list PRO (Positief Progressief Realistisch Onafhankelijk) aan, met 11 kandidaten waaronder drie van de vroegere lijst OPEN. De partijen gaan akkoord met een politiereglement in verband met het aanbrengen van verkiezingspropaganda.

Jeugdhuis Nijdrop organiseert een politiek debat met de drie partijen.

Er wordt gestemd in 2 stemburelen te Droeshout (parochiezaal), in Mazenzele (Sint-Pieterszaal) en Nijverseel (familieheem) en in 8 stemburelen in het centrum (gemeentelijke lagere- en B.L.O.-school).

Lijst 7 (CVP) gaat in de verdediging, maar moet eerst de discussie over de lijsttrekker (Jan Michiels of Vic Everaet) oplossen, waarbij de laatste het met veel moeite haalt. Hij verantwoordt de herziening van zijn beslissing in zijn verkiezingsfolder 'Samen naar de toekomst'. Aftredend burgemeester deelt zijn beslissing mee in een bericht 'Aan de Opwijkse bevolking'. Het programma van de partij is samengevat in het beleidsplan 1995-2000. Hierin worden niet minder dan 19 thema's behandeld. Naast de gebruikelijke thema's vallen op: informatie en inspraak, onthaal, landelijkheid en toerisme. Algemeen dient het Vlaams karakter van Opwijk bewaard te worden en de dienstverlening aan de bevolking aangepast.

Vier kandidaten geven apart 'Onze visie op sociaal beleid ...'.

Slogans zijn: 'Eigenheid, Evenwicht, Ervaring';; Hoog tijd voor een jong beleid; Zekerheid en vrouwen; Opwijk, een bloem van een gemeente, onderwijsgemeente met vele mogelijkheden, een bruisende sport- en recreatiegemeente, een sociale gemeente, een toonbeeld voor vele gemeenten, cultuur- en jeugdgemeente.

De CVP-jongeren lanceren de verkiezingscampagne opnieuw een barbecue.

Lijst 13 (LTD), die VLD, VU en SP groepeerd, opteert voor een andere meerderheid met 'een nieuw beleid'. Geen woorden maar daden. Zij spelen ook in op de controverse rond Michiels en Everaet. Een grote enquête wordt georganiseerd bij de Opwijkse bevolking om te zien wat de Opwijkenaars wensen. Opvallend komen hier veel thema's voor die ook de meerderheid vooruitschuift. Bovendien vragen ze meer aandacht voor actieve openbaarheid van bestuur, verkeersveiligheid en politiek.

De partij organiseert opnieuw een verkiezingsbal en een voorstelling van de kandidaten.

Lijst 14 (PRO) speelt de kaart uit van: positief (het belang van allen), realistisch (hoofdtaken) en onafhankelijk (van standen, raden en bonden).

Door het aantal stemmen van PRO (9,8%) en één zetel en door het samen opkomen van de overige oppositiepartijen verliest de CVP één zetel en behaalt maar een krappe meerderheid van 11 op 21 zetels alhoewel haar stemmenaantal licht toeneemt tot 48%. Lijst 2000 van VLD, VU en BSP behaalt niet meer stemmen (42,1%) dan samen in 1988 maar komt wel op 9 zetels. Bij LTD haakt de VU in 1995 af en werken later ook VLD en SP moeilijk samen.

Alhoewel Jan Michiels veel meer stemmen haalt dan lijststrekker Vic Everaet, wordt deze laatste toch burgemeester wegens het voorakkoord gesloten tussen alle CVP-kandidaten.

De schepenen zijn: Rik Geeurickx, Walter Gillis, Marie-Claire Robijns, Lutgard Van der Borgh en Gust Van Mulders.

178. Officiële documenten met de voordracht van de kandidaten van de lijsten C.V.P. (Christelijke volkspartij) op 10 september 1994, van de lijst P.R.O. (onafhankelijken) eveneens op 10 september 1994 en van de lijst L.T.D. (Lijst 2000, coalitie van VLD, VU en SP) eveneens op 10 september 1994.

De voordracht diende steeds te gebeuren door 2 aftredende gemeenteraadsleden.

Bij elk voordrachtformulier is een 'verklaring van bewilliging' gevoegd, gehandtekend door de voorgedragen kandidaten, onder meer met de verklaring om zich te houden aan de wettelijke bepalingen en de controle van verkiezingsuitgaven na te leven en deze uitgaven schriftelijk aan te geven.

179. Persmap met het CVP-beleidsplan 1995-2000 (lijst nr. 7) bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1994.

180. Verkiezingsnummer 'SOLIDARITEIT IS VAN ENORM BELANG' van het partijblad 'De Opwijkenaar' (1994 nr. 2), met het 'Beleidsplan' (programma) en een algemene voorstelling van de 21 kandidaten van de lijst nr. 7 - CVP.

181. Verkiezingsnummer 'ZEKER IS ZEKER ! ZEKER WETEN !!!' van het partijblad 'De Opwijkenaar' (1994 nr. 3), met de uitvoerige voorstelling van de van de 21 kandidaten van de lijst nr. 7 - CVP.

182. Pamflet 'CVP-OPWIJK voert haar campagne POSITIEF en blijft dit doen - Wij Vragen geen ZEKERHEID. Onze 21 kandidaten BIEDEN U ZEKERHEID - De eendrachtige CVP-ploeg', met

de handtekening van de 21 kandidaten van de lijst nr. 7 - CVP.

183. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 7 - CVP. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.

184. Basisprogramma van de Lijst 2000 (lijst nr. 13) bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1994.

185. Blanco enquêteformulier voor de inwoners van Opwijk en Mazenzele van de van de lijst 2000 (LTD - VLD-VU-SP, lijst nr. 13).

186. Resultaten van de enquête bij de Opwijkse bevolking, in 1994 georganiseerd door de lijst 2000.

187. Pamflet 'WORDT DE OPWIJKSE KIEZER OPNIEUW BIJ DE NEUS GENOMEN ?' van de lijst 2000 (LTD - VLD-VU-SP, lijst nr. 13).

188. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 13 - Lijst 2000 (LTD - VLD-VU-SP). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.

189. 'PERSMEDEDELING - Naar aanleiding van de samenstelling van de lijst 'Opwijk 2000 ...' door de Opwijkse afdeling van de Vlaamse Volkspartij (VVP).

190. Pamflet verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 14 - PRO (onafhankelijken). Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.

191. Plannetje met de indeling van de stemburelen 77 tot 84 in de Gemeentelijke lagere- en B.L.O.-school (Heiveld).

De stemburelen 85 en 86 bevonden zich in de Parochiezaal van Droeshout (Steenweg op Vilvoorde), de burelen 87 en 88 in het Familieheem van Nijverseel (Kerseveldmeers/Nijverseelstraat) en de stemburelen 89 en 90 in de Sint-Pieterszaal Mazenzele (Steenweg).

Het was de laatste gemeenteraadsverkiezingen waarbij de kiezers op hun eigen dorp (wijk) hun stem konden uitbrengen. Vanaf 2000 moest iedereen gaan stemmen in de gemeentelijke sporthal (Heiveld).

192. Uitslag van de verkiezingen van 9 oktober 1994, voor elke kandidaat en per kiesbureau en vergelijking met de globale uitslag (per partij) van de verkiezingen van 1952 en 1988.

193. Persmededeling van burgemeester Jan Michiels dd. eind oktober 1994 naar aanleiding van de perikelen rond de verkiezingen en zijn ontslag als burgemeester op 17 oktober 1994.

Om evidente redenen tonen wij voor de twee laatste verkiezingen (2000 en 2006) geen vergrotingen van bepaalde stukken of afzonderlijke zaken uit de verkiezingscampagne.

De beschikbare propaganda van elk van partijen kan wel ingekeken worden in de presentatiemappen.

Verkiezingen 2000

Op 8 november 2000 bieden vier nationale partijen (CVP, VLD, Agalev en Vlaams Blok) zich aan met een afzonderlijke lijst. Op de nieuwe lijst INZET groeperen zich kandidaten van VSP, VU en onafhankelijken met ook de aftredende Pro-verkozene Karel Abbeloos.

Bij Agalev, dat voor het eerst deelneemt in Opwijk, is aftredend CVP-lid Elwyn Moerenhout lijsttrekker van zes kandidaten. Vlaams Blok neemt opnieuw (na 1982) deel aan de verkiezingen met zeven kandidaten. Politiek debat in Nijdrop.

Voor het eerst wordt er in Opwijk gestemd met de computer. Men kan proefstemmen. Daarvoor werden alle 11 kiesburelen opgesteld in de gemeentelijke sporthal en zijn ze langer open (van 8 tot 15u).

Voortaan vallen de gemeenteraadsverkiezingen samen met de verkiezingen voor de provincieraad. Alle EG-burgers, die hier wonen, hebben nu gemeentelijk stemrecht.

Op de 86 kandidaten zijn er 31 vrouwen op (36 %) en ook opvallend veel jongeren.

De gemeenteraadsverkiezingen worden gekenmerkt door een verschuiving in de meerderheid, na 48 jaar volstreekte meerderheid van de CVP. Deze laatste behaalt 36,5% stemmen of 12% minder stemmen dan in 1994 en 9 van de 21 zetels. De grote winnaar is de VLD met 28,8% van de stemmen en 7 zetels. Maar ook de lijst INZET doet het goed met 22,8% der stemmen en 5 zetels. Agalev (4,8%) en Vlaams Blok (6,9%) vallen buiten de prijzen.

VLD sluit onmiddellijk een bestuursakkoord af met de CVP omdat ze de voorkeur geeft aan een coalitie gebaseerd op een ruime meerderheid (16 op 21 tegenover 12 met INZET) en omwille van een grotere cohesie binnen een één-partij-fractie (CVP) in vergelijking met de meer-partij-fractie (INZET). INZET wordt dus geweerd in de coalitievorming. Er zijn weinig verkozen vrouwen (6 op 21 of 29%, waarvan de helft bij INZET).

Albert Beerens (VLD) wordt burgemeester gedurende de eerste drie jaar (2001-2003) en de volgende drie jaar (2004-2006) neemt Lutgard Van der Borght de sjerp over.

De schepenen zijn Polle Berghman (CVP), Vic Everaet (CVP), Frank Gillijns (VLD), Wilfried Lodens (VLD). Lutgard Van der Borght is schepen in 201-2003 en Albert Beerens in 2004-2006. Christiane Goubert stap over naar het OCMW en wordt vervangen door Yolande Van Uytvanck.

- 194.** Stemformulier met alle lijsten en kandidaten.
- 195.** Divers verkiezingsdrukwerk de van lijst nr. 1 – Agalev. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst.
In presentatiemappen.
- 196.** Divers verkiezingsdrukwerk de van lijst nr. 7 – CVP. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst.
In presentatiemappen.
- 197.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 12 – Vlaams Blok. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst.
In presentatiemappen.
- 198.** Divers verkiezingsdrukwerk vande lijst nr. 11 – VLD. Voor individuele kandidaten of voor het

geheel van de lijst.
In presentatiemappen.

- 199.** Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 13 – INZET. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst.
In presentatiemappen.

Verkiezingen 2006

De meest recente gemeenteraadsverkiezingen op 8 oktober 2006 worden betwist tussen vier partijen, die ook in 2000 meestrijden, terwijl de vijfde nu een coalitie is van CD&V (voorheen CVP) en NVA. Zij slo ten een kartelovereenkomst op 23 juni 2005. Op hun lijst staan 6 NVA-kandidaten. INZET moet het nu verder zonder VU. Bijna alle nationale partijen veranderden hun naam VLD in Open VLD, SP in sp.a, Agalev in Groen! en Vlaams Blok in Vlaams Belang. Lijst Groen heeft 18 kandidaten.

Door de verhoging van het aantal inwoners van Opwijk zijn er nu 23 gemeenteraadsleden te verkiezen.

Er wordt opnieuw met de computer gestemd in 11 stemburelen in de gemeentelijke sporthal (van 8 tot 16u). Men kan opnieuw proefstemmen met de computer.

Nijdrop organiseert opnieuw een politiek debat tussen de partijen.

Meer en meer maken de partijen hun programma bekend via hun websiet.

Lijst 2 (Open VLD) moet ditmaal haar bestuur in de coalitie verantwoorden. Ze organiseert een referendum, waarbij de mening wordt gevraagd over een aantal stellingen en voorstellen en waarop 460 gezinnen antwoorden.

Het programma in tien punten staat op internet www.vldopwijk.be ter inzage: investeren in een krachtig beleid, een verantwoord financieel beleid, en beleid dat zorgt voor de veiligheid, dat zich bekommert om uw welzijn, waarop je kan bouwen, dat werkt aan een leefbare gemeente dat jongeren en kinderen in het hart draagt, een dynamisch beleid voor een bruisende gemeente, onderwijsgemeente, een bedrijfsvriendelijk beleid.

Slogans zijn: De ploeg van Beerens. 'Mis de trein van de toekomst niet !'. Opwijk staat er weer. Sterke schouders onder de toekomst. De ploeg van Albert zet Opwijk verder op het goede spoor. Sterke schouders onder de toekomst. Laat ons verder werken.

Op de Nacht van de VLD worden de kandidaten, waarvonder elf vrouwen, voorgesteld.

Lijst 5 (Groen!) komt met een programma met gebruikelijke punten: Voor een transparant bestuur, de bescherming van de open ruimte en de natuur en voor een progressief en duurzaam beleid. De slogan is: 'Doe iets met je mening'.

Lijst 6 (Vlaams Belang) gaat 'Voor een leefbaar Opwijk'. Speerpunten van hun programma zijn: stop de verBrusseling, meer veiligheid en een kordate aanpak van alle vormen van criminaliteit; betaalbaar wonen voor onze jonge gezinnen (Opwijkenaars eerst); actieve ondersteuning voor verenigingen en aangepaste sportinfrastructuur; meer inspraak van de bevolking; meer aandacht voor senioren en minderbedeelde burgers, minder belastingen, propere gemeente, leefbare wijken.

Voor volmachten of vervoer kan men naar het kieslokaal bellen.

Lijst 7 (CD&V-NVA) wil aantonen dat het kartel werkt en neemt afstand van haar vroegere coalitiepartner Open VLD.

Op hun nieuwe website is: opwijk.cdenv.be kan men een spel spelen: 'Wat heeft Opwijk nodig ? Jij kiest !' In drie brochures worden de kandidaten, de realisaties van het bestuur en het verkiezingsprogramma voorgesteld: weet je waar ik van opkijk in Opwijk (voorstelling van de kandidaten), realisaties waar ik van opkijk in Opwijk (diverse beleidsdomeinen) en een sterke ploeg brengt een sterk programma (gebaseerd op de antwoorden in bovengenoemd spel). Opvallende punten zijn: geen bijkomende belastingen, subsidiëringmogelijkheden benutten, overleg en peiling naar behoeften, informatie en inspraak en spreiding projecten.

Lijst 14 (INZET) start haar campagne met een zomerse barbecue. Ze stel zich voor als het Opwijk's alternatief, vooral tegen Open VLD. De nadruk in haar programma ligt op goed en eerlijk besturen, veilig verkeer, milieu, betaalbaar wonen en een aangename buurt.

De VLD wint de verkiezingen door haar stemmenaan- tal te verhogen van 28,9% tot 32,6% en 8 zetels op 23. Het kartel CD&V-NVA behaalt 36,6% van de stemmen en 10 zetels, waarvan 2 voor NVA.. INZET verliest 7% stemmen en komt op 15,5% en 3 zetels tegenover 5 in 2000. Vlaams Belang gaat fors vooruit en haalt 10,4 % van de stemmen en 2 zetels. Groen heeft 4,9% van de stemmen en geen zetel.

CD&V-NVA en INZET bereiken op 10 oktober een akkoord om samen de gemeente te besturen. CD&V levert de burgemeester (Lutgard Van der Borgh) en 3 schepenen (Paul Onselaere, Anja Haverals en Rik Geurickx), waarvan één tot 1 januari 2009, NVA krijgt één schepen (Jan Couck) en INZET krijgt 1 schepen tot 1 januari 2007 en 2 daarna (Paul Verhaevert). Ineke Robijs (CD&V) wordt 6de schepen en voorzitter van het OCMW.

De functie van voorzitter van de gemeenteraad wordt uitgeoefend door Johan Deleu.

Eind januari 2008 vervangt Ronny Coninckx (Vlaams Belang) Christiaan Van Mulders en in het voorjaar 2009 vervangt Jacqueline Verplancke (Vlaams Belang) Marianne Van Nieuwenhuyze.

200. Folder van het gemeentebestuur van Opwijk: 'Opwijk stemt per computer op 13 juni 1999', bij de verkiezingen voor Kamer, Senaat, Vlaamse Raad en Europees Parlement. Voor de gemeenteraadsverkiezing werd ook voor het eerst per computer gestemd op 8 oktober 2000.
201. Aanvraagformulier tot inschrijving op de kiezerslijst van een inwoner van een EG-lidstaat die in België woont en aanvraagformulier tot inschrijving op de kiezerslijst van een inwoner van een land buiten de E.G. die in België woont.
202. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 2 – VLD. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
203. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 5 – Groen!. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
204. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 6 – Vlaams Belang. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
205. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst nr. 7 – CD&V-NVA. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.
206. Divers verkiezingsdrukwerk van de lijst INZET. Voor individuele kandidaten of voor het geheel van de lijst. In presentatiemappen.

207. Politieke verkiezingen humoristisch en filosofisch bekeken: enkele spotprenten,...

208. Verzamelingen van lokale partijbladen.

209. Gemeenteraadsverkiezingen Opwijk en Mazenzele – Lijsten van partijen: namen, nummers, lijsttrekkers, verkozenen,...

210. Samenstelling van de gemeenteraden 1830-2006.

Samengesteld door HOM, april 2010.

Literatuur over de organisatie, de campagnes en de propaganda van de gemeenteraadsverkiezingen.

Filmvertoning 'Opwijk in 1958'

(opgenomen naar aanleiding van de gemeenteraadsverkiezingen in dat jaar).

Gefilmd door Remy De Donder voor CVP-verkiezingskandidaat Jef Van Biesen.

Aanduiding van de plaatsnamen en achtergrondmuziek door HOM.

Liedjes:

- *De roeë en de blaa*, gezongen door wijlen 'meester' Jan De Ridder (Jan van Gielen).
- Liedjes gezongen door Jan Meeussen:
 - *Verkiezingslied der Vereenigde Katholieken*, gezongen bij de verkiezingen in 1884 tijdens de schoolstrijd.
Het lied is gedrukt in Opwijk en werd gezongen op de zangwijze: 'De Vlaamsche Leeuw' (met dank aan Adolf Vereertbrugghen).
 - *Lied van de Landbouwwagen*, in de jubileumstoet voor 50 jaar burgemeesterschap van Pieter Jozef De Smedt in 1888.
Het tekst van het lied is ondertekend F.W. en het werd gedrukt in Merchtem.
Men zong het op de wijze: 'La faridondaine', een Franse melodie uit de 18de eeuw.
- Opwijkse carnavalliedjes over gemeenteraadsverkiezingen, dorpspolitiek, gemeentebestuur,...:
 - *Oppèkse Farao's* door Aûgezabberd (2004)
 - *Stoik Stoik Stoik* door Aûgezabberd (2005)
 - *Beirens Oun Den Top* door Mankeert er een Vôés?
 - *Erbie - Kloeiten Oun De Strout* door Erbie
 - *Werken In Droeshout* door Redders In Nood
 - *Oppèk Stad, Betong Tot In Ons Gat* door Aûgezabberd (2008)
 - *Bumba* door Bezèkt & Bescheetn

Bronnen en literatuur

Voor de redactie van deze tentoonstellingsgids en de realisatie van de tentoonstelling 'Te mooi om waar te zijn...? Propaganda en campagnes van de gemeenteraadsverkiezingen in Opwijk en Mazenzele' werd in hoofdzaak gebruik gemaakt van het HOM-archief en documentatieverzameling, van de HOM-bibliotheek, van de gemeentelijke archieven en van de documentatie die ons bezorgd werd door diverse schenkers en bruikleengevers.

Bij de respectievelijke hoofdstukken en bijdragen wordt al melding gemaakt van en verwezen naar specifieke bronnen en literatuurstukken.

Hierna sommen wij een selectie van de belangrijkste bibliografische stukken op.

De meeste liggen vrij ter inzage op de tentoonstelling bij deze Erfgoedactiviteit (origineel of kopie, eventueel uittreksels, verspreid bij de onderwerpen van de tentoonstelling of verzameld).

Enkele algemene werken over politiek, gemeentebestuur, gemeenteraadsverkiezingen, verkiezingscampagnes,...

- LUYKX, Th., *Politieke geschiedenis van België van 1789 tot heden*, Elsevier, Brussel 1969, pag. 23-24.
- WITTE ELS, CRAEYBECKX Jan, MEYNEN Alain, *Politieke geschiedenis van België van 1830 tot heden*, VUB PRESS, Brussel 1997, pag. 120-121.
- DE JONGE, M. e.a., *Modern Gemeentebeleid. Handleiding voor gemeentemantatarissen*, 4de druk 1982, Nationaal Secretariaat van het Algemeen Christelijk Werkersverbond (A.C.W.).
- *De gemeenteraadsverkiezingen en hun impact op de Belgische politiek (1890-1970) - Les élections communales en leur impact sur la politique Belge (1890-1970)*, 16e Colloque International - 16de Internationaal Colloquium - Spa 12-4 sept. 1992, *Actes - Handelingen*, Gemeentekrediet, Historische Uitgaven, Reeks in-8°, nr. 87, Brussel, 1994.
- PICQUE CH., DU FOUR F., *Verkiezingscampagnes. Kiesstelsels en overredingstechnieken*, Gemeentekrediet van België, uitgegeven ter gelegenheid van de tentoonstelling in Passage 44 van 6 mei tot 19 juni 1977, Brussel, 1977.
- KESTELOOT Chantal, MARES Ann & MARISSAL Claudine, *Databestand gemeenteraadsverkiezingen 1890-1970*, In: Historische Uitgaven, Reeks in-8°, nr. 95, Brussel, Gemeentekrediet, 1996.
- DREESSEN L. (wetenschappelijke leiding), *Gemeentekieswet 1988*, die Keure, Brugge, 1988.
- DAUWE Jozef, *Gemeentepolitiek te Lebbeke 1795-1990*, Lebbeke, 1990.

- *Aan de kiezers...*, openingstoespraak (tentoonstellingsinleiding) van prof. dr. Henk De Smaele (Universiteit Antwerpen) bij de tentoonstelling 'Aan de kiezers' (gemeenteraadsverkiezingen in Leuven, 1830-2006) in KADOC Leuven, 30 augustus 2006.
Beschikbaar op de webpagina kadoc.kuleuven.be/nl/acti/expo/verkiezingen_desmaele.php.
Over deze tentoonstelling: zie ook de webpagina's kadoc.kuleuven.be/nl/acti/expo/verkiezingen.php.

Werken betreffende de gemeenteraadsverkiezingen in Opwijk en Mazenzele of waarin deze deels behandeld worden

- LINDEMANS Jan, *Geschiedenis van Opwijk*, Brussel, 1937-'39.
- GEEURICKX Paul, *Beknopte Geschiedenis van de Gemeente Opwijk tot 1976, naar de tabellen uit de Tentoonstelling van 1937*, Opwijk, 1976.
- DE HAUWERE Hendrik, *Politieke evolutie te Opwijk en Politieke evolutie te Mazenzele*, in *Opwijk ons dorp*, pag. 147-158, Davidsfonds Opwijk, 1978.
- Diverse items van de tentoonstellingsgids '*Het gemeentebestuur en zijn huisvesting 1784-1984*', Heemkring opwijk-Mazenzele, 1984.
- Meerdere auteurs, *40 jaar CVP*, CVP Opwijk, 1986.
- MOIJSON Liesbeth, *De gemeenteraadsverkiezingen van 1988 en 1994 in Opwijk*, seminariewerk 2de kand. geschiedenis, heuristiek Nieuwste Tijd, Katholieke Universiteit Brussel, Academiejaar 1994-1995.
- VAN DE VELDE Jules, *De eerste na-oorlogse gemeenteraadsverkiezing in Mazenzele*, in HOM-tijdschrift 1997-3, pag. 2-9, en *Een aanvulling* in HOM-tijdschrift 1997-4, pag. 19-20.
- HEUNINCKX Maurits, *Sint-Pieters harmonie "Al groeiend bloeiend" - 't Oud muziek*, in HOM-tijdschrift 1997-4, pag. 21-22.
- Plaatselijke en regionale pers: De Galm, KonkreetA, Nota Bene, De Gemeentekrant, Opwijk Leeft, 't Opwijks Leven,...
- ONSLAERE Paul, *Opwijk... Ja*, 2008, pag. 103-119.

Niet-gepubliceerde werken

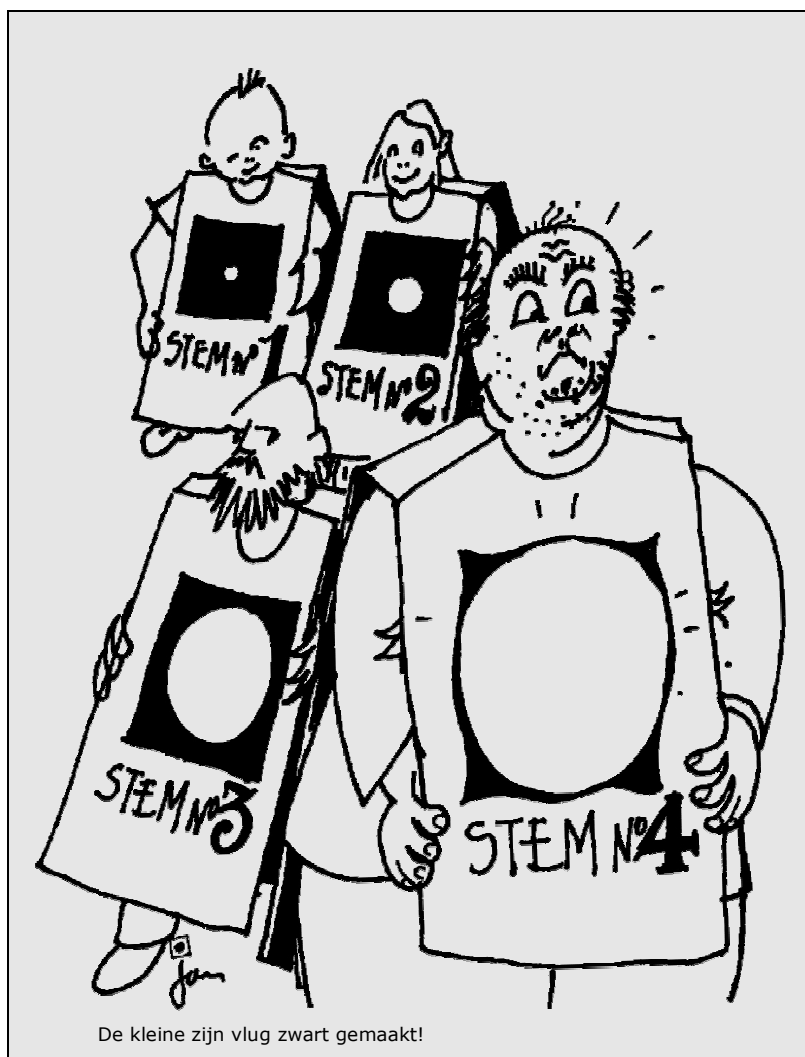
- ONSLAERE PAUL, *Politieke situatie*, ontwerptekst voor geplande publicatie 'Opwijk... nog steeds ons Dorp' periode 1978-2000 (Davidsfonds Opwijk), 2000.
- Gyselinck Erik, *Politiek*, ontwerpteksten voor geplande publicatie 'Opwijk... nog steeds ons Dorp', periode 1978-2000, (Davidsfonds Opwijk), 2000.
- diverse documenten en dossiers uit de gemeentelijke archieven (bewaard in Opwijk en Mazenzele) en in het *Algemeen Rijksarchief - Fonds Oud en hedendaags archief van de gemeente Opwijk*, en uit privéarchieven.
- Diverse documenten van het HOM-archief en documentatieverzameling en de HOM-bibliotheek.

Heemkring Opwijk-Mazenzele

Contactadres: Bolstraat 93 1745 OPWIJK - Tel: 052-35 50 27

E-mail: heemkringopwijk@hotmail.com

URL: www.heemkringopwijk.be

Tekening van Jan Heuinckx,
uit *Opwijk ons Dorp*, Davidsfonds Opwijk, 1978.

Erfgoeddag is een initiatief van FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, in samenwerking met de erfgoedgemeenschappen in Vlaanderen en Brussel. Erfgoeddag krijgt de volle steun van de Vlaamse overheid.

p/a FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw
Priemstraat 51, 1000 Brussel.